

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

De Theologicis Disciplinis Liber Decimus Quintus Sive De Hæresi
Semipelagiana.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

DE THEOLOGICIS DISCIPLINIS

LIBER DECIMUS QUINTUS

S I V E

DE HÆRESI SEMIPELAGIANA.

Introduc^orio,
& Monita
Auctoris.

ELIQUIAS Pelagianorum, sive sparso circa Christi Gratiam errores, postquam Augustinus Pelagii hæresim profligaverat, proximo libro decrevimus infectari. In his autem vellicandis occurunt nobis monita quædam utilia ad doctrinam simul, atque ad mores spectantia: quorum primum est, pernicioſas hæreses, ubi semel radicem fixerint, non absque magna difficultate, firmissimoque Apostolice auctoritatis iudicio extirpari; & aliquando recisalata germina emittere, quæ solent surculis, nisi opportune evellicantur, abundantioribus fruticari. Alterum est, viros quoque percelebres, quales fuerunt Vin-

centius, Cassianus, Hilarius, erroribus fieri interdum obnoxios: unde debemus attendere quid habeamus ex nobis, quid ex munere Largitoris; ne aliquis nostrum adversus alterum gloriatur, sive scientiam prædictus sit, sive decore atque honestate virtutis. Postremo denique celestini, ac Prospere exemplo docemur, quanto nobis studio pro Christi Gratia, amplissimoque Augustini Nominis pugnandum sit, aut audeant Adversarii magnificare humanæ libertatis conatus, aut illam nitantur evertere, aut opponant ejusdem cum divinis constitutionibus repugnantiam; quod cum Augustinensium præsertim discipulorum interstet, iis merito post Pelagianam hæresim trado Semipelagianam breviter Historicis, & Dogmaticis thesibus refutatam.

C A P U T I.

Quænam fuerit Semipelagiana hæresis, & qui illam intruserint, qui profligaverint?

S U M M A R I U M.

1. In quo consistat hæresis.
2. Unde habeat originem.
3. 4. 5. Enumerantur variis Semipelagiani.
6. & 7. Quinam scripserint, & pugnaverint contra hæresim.
8. Illius proscriptio facta à Synodo.

I.
In quo con-
sistat hæ-
resis.

POSTREMO Capite etiam Semipelagianam hæresim coepimus oppugnare; illius enim decreta fuerunt bonam voluntatem, quæ fidem præcedit, ex nobis esse, in consequentibus non deesse

divinæ Gratiae adjutorium. Posteaquam S. P. Augustinus gratiae operationem, ac divinæ voluntatis propositum tot, tantisque lucubrationibus confirmaverat; complures in Lugdunensi præsertim, Arela-

Arelatensi Provincia, arbitrantes ex Augustiniana Doctrina consequi fatalem necessitatem, in oppositam sententiam abierunt, tria dogmata ex adverso constituentes. Fuit primum, iustitiae aliquod initium, bonam scilicet voluntatem credendi esse ex nobis absque divinæ gratiæ auxilio; ex hujus autem fidei & voluntatis merito gratiam & justificationem conferri: unde hæcerat illorum vox, ut scribit Petrus Diaconus ad Fulgentium, *Meum est velle credere, Dei autem gratia est adjuvare.* Deinde afferebant Prædestinationem nullam esse, nisi ex meritorum præscientia, & parvulos etiam eligi ex prævisione operum, quæ facturi essent, si viverent: posse augeri, vel minui prædestinationem numerum electorum, & posita electione secundum gratiam, inutiles esse hortationes & correctiones. Ita scripserunt ad Augustinum Hilarius & Prosper, atque ita contendit Faustus de libero arbitrio lib. 1. cap. xi. & lib. 2. cap. 3. Tertio, quod consecutarium hujus est, dixerunt perseverantiam non esse speciale Dei donum præparatum iis, qui sunt à massa perditionis prædestinatione discripsi: ut constat ex Resp. Prosperi ad vii. objectionem Gallorum. Pertractabimus hoc libro de priori tantum dogmate, in quo revixit hæresis Pelagiana; quoniam de Prædestinatione differimus in prima Parte, & de Perseverantia disputabimus libro xviii.

2.
Unde habeat
originem.

Non male dixeris hujus hæresis originem ad antiquiora tempora referendam. Ipsum Augustinum nondum Episcopum similiter errasse, ex ipsius confessione didicimus in cap. 3. de Prædest. SS. Similia tenuisse quosdam Monachos Adrumeti circa annum 424. sed statim ab Augustino correptos, alibi scriptum est. Erravit pariter Vitalis quidam Carthaginensis, quem ab errore revocavit idem Augustinus, quatuor circiter annis ante dissidia Adrumeti, ut liquet ex Epistola 107. vel 217. scripta vertente an. 420. Sed ccepit coalescere in Sectam Semipelagianum anno 428. aut in sequenti, cum delato in Gallias libro de Corrept. & grat. scripto ad eosdem Monachos Adrumetinos, cooperunt Lirinenses Monachi, inter quos aliqui scientia & sanctitate conspicui, infectari S. Patris doctrinam. Scripserunt ex occasione ad Augustinum Hilarius & Prosper, quorum acceptis Epistolis, ille edidit libros de Prædestinatione Sanctorum, & de bono perseverantiae, referens etiam de reliquiis Hæresis Pelagiana triumphum. Horum Semipelagianorum ducem fuisse Cassia-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

num scribit Norisius lib. 2. cap. 1. & 5. ante Norisium Vossius lib. 1. cap. 7. Suarez Prolog. v. de Grat. cap. v. Petavius de Hist. Pelag. & Semip. cap. x. n. 11. Gonzales Controv. iv. art. 10. quibus accedunt Tournely q. 3. pag. 91. Isaac Habertus lib. 2. cap. vii. §. 3. cum Theologorum, & Historicorum maximo numero. Infeliciter eum purgare conati sunt, quos refellit Norisius in Appendice cap. 2. necnon Henricus Cuykius, Postlewinus, Petrus Diaconus, Thomas Pius, & ex Scholasticis, novissime Antonius Boucat de Grat. Dissert. Præambula art. vii. Fuit autem Cassianus primum Diaconus S. Joannis Chrysostomi, postea Presbyter Massiliensis, insignis, & facundus Scriptor, ut appellatur in Chronicis Prosperi ad an. 433. nisi elogium istud infartum sit, quomodo annotavit Pontacus. Scripsisse Cassianum novimus de Institutis Cœnobiorum libros xii. Collationum libros xxiv. & aduersus Nestorium de Incarnatione opus singulare. Collationes scriptas constat anno 432. ex notis Conradi Abbatii Urspergenis apud Gerardum Vossium lib. 2. de Hist. Latinis cap. xvii. contra Nestorium scriptis *absolutis Collationum libellis*, ut ipse testatur in libri ingressu: de Institutis autem Cœnobiorum ante editas Collationes.

Post J. Cassianum fuisse Ducem & Co-
ryphaeum Semipelagianorum Faustum Re-
jeniem probat Norisius lib. 2. cap. xv.
& in Append. cap. 3. Et quidem jure
merito. Quippe in eadem sententia
fuere Theologi Lovanienses in Iustificat.
Censuræ, Baronius ad annum 490. Bellarminus de Script. Eccl. Theologi fere
omnes, atque illustriores Historicci. Suos
nihilominus, ut mali omnes, habuit Pa-
tronos, inter quos celebrioris famæ sunt
Driedo, & Ruardus Tapperus laudati à
Vossio lib. 1. H. P. cap. 10. Sirmondus
& Cellotius à Norisio in memorato lo-
co Appendifcis. Faustus Lirinensium Mo-
nachorum Abbas factus anno 433. eos-
dem rexit annos supra viginti, electus
post Maximum Episcopus Rejensis. Scri-
psit de Spiritu Sancto, de Gratia & libe-
rito arbitrio, & libellos, atque Epistolas
alias apud Gennadium.

Et hunc, id est, Gennadium adhæ-
sisse Semipelagianis vera est, & commu-
nior sententia, quam tenent Lovaniens-
es Theologi, Thomas Bradwardinus,
Ferdinandus Mendoza apud Vossium lo-
co nuper laudato. Accedunt Bellarmino
de Script. Eccles. Gonzales Controv.
iv. art. 14. Norisius lib. 2. cap.

S 2

16. &

3.
Enumeran-
tur.

4.
Varii.

16. & Appendix postremo, Baronius ad an. 388. & posterioris etatis Scriptores eruditissimi, quos recensere non vacat. Sed neque huic defuit Defensor illustris, quem eloquenti Apostrophe compellat Norisius, Franciscus Suarez Prolog. v. de Gratia cap. 5. Scriptit Gennadius librum de viris illustribus, & multorum opinione de Ecclesiasticis Dogmatibus rejectum in Appendix Tom. VIII. Operum Augustini: & illum quidem circa annum 492. Porro si hi tres Cassianus, Faustus, Gennadius connumerent a nobis inter Semipelagianos, neminem arbitror futurum, qui non fateatur nos aut meliorem causam suscipere, aut consentire pricipuis, gravissimisque Scriptoribus.

S. Semipelagianis.

Aliqui sunt autem sanctitate, atque eruditione per celebres, quos Semipelagianos dici aegre ferunt nonnulli; inter quos eminent Vincentius Lirinensis, & Hilarius Arelatenis. Scriptit Vincentius Commonitorium anno 434. & Semipelagianus probatur a Norisio lib. 2. cap. xi. Non aliter sentit Scriptor Eminentissimus de Hilario Episcopo Arelateni eodem libro cap. 2. Plures utrumque defendere aggrexi sunt: sed cumulatius, nec servata erga Norisium moderatione, Bruno Neusser in Apologia, quam ex Prodromo Veltari retulerunt Bollandistæ ad diem v. Maji, & Franciscus Macedo in libro, cui titulus *Commentationes duæ*, &c. Qui nec stylis acrimoniam, nec rationum vi potuerunt efficere, quin subscriberent Norisio viri literarum laude celebratissimi, ut dicam sequenti capite tertio. De Hilario tamen invaluit nuper opinio Semipelagianismum ejurasse; eaque unde munitatur, ostendam, de horum viorum celebritate dicturus, ut æquum est, non indigne. Gabriel Vaquez censet Semipelagianum etiam Joandom Chrysostomum: id vero prorsus in merito, Econtra Theophilus Raynaudus operam perdidit in disputatione Theologica pro Defensione Valeriani Ceneleni, non ut ipse putat. Cemelensi, qui vixit etate Fausti Rejensis: cum Valerianus aperte Semipelagianum se prodat Homilia XI. XVII. & XVIII. Verum de ipso, quemadmodum & de aliis obscurioris nominis, necessarium non arbitror pertractare. Similiter nec de Arnobio juniore, pro quo decertavit Vossius lib. 1. H. Pelag. cap. xi. pag. 569. refutatus a Norisio lib. 2. cap. 15. Disceptandum ergo erit, ut habeamus etiam rationem temporum, de Joanne

Chrysostomo, de Cassiano, de Fausto, de Vincentio, de Hilario, & de Genadio.

Quod priusquam facere aggrediar, dicam pauca de infelici exitu Semipelagianismi, & de gloriis ejusdem Op. 6. pugnatoribus. Post Augustinum, de quo satis de Hist. Pelag. cap. 4. steterrunt adversus Semipelagianos Hilarius & Prosper: & S. Patrem adhuc viventem de Massiliensem erroribus certiores fecerunt. Defuncto S. Parente, cum Semipelagiani redderentur audacie, simul Romani ad Coelestinum profecti sunt, ut is novos Pelagianos reprimeret. Maxime autem enituit in horum extirpatione solicitude beati Prosperi. Scriptit contra eosdem Epistolam ad Rufinum anno 429. exagavit Cessianum libro contra Collatorem circa annum 433. proximo anno 434. respondit ad Capitula calumniantium Gallorum, ad Objectiones Vincentianas, & ad Excerpta Genuenium: edidit ipsa occasione Epigrammata plurima, & celeberrimum carmen de Ingratis. Num scriperit libros de Vocatione Gentium, inter Eruditos diffensio est; laudant tanquam genuinum illius opus Scriptores plurimi: negant Henricus Noris, & Vossius: relinquunt judicium disquisitioni Eruditorum Philippus Labbe. Eudem Prosperum contra vulgarem opinionem non fuisse Episcopum Regii Lepidi probant haud obscure Labbe, & Norisius, ex quo Episcopum nunquam appellaverint aut Victorius Aquitanus, aut Gelasius Papa, aut Gennadius Massiliensis, aut Marcellinus Comes, aut aliquis veterum ante Honorium Augustodunensem, qui Gennadii verba transcriptis depravata Amanuensem errore, Episcopum tam Regensem, quamvis nullo certo argumenio, agnoscent post Honorium Scriptores Itali, Sixtus Senensis, Possevinus, Baronius, Ferrarius, Sagonius; nec non Thomas Bradwardinus, Martinus Polonus, Tritheimius, & Vossius. Is animadvertis cum Pontaco in vett. libb. vocari Prosperum aliquando Episcopum Reginensem, & Regium Italæ interdum dici Reginum: afferit etiam Inscriptiōnem extantem Regii in æde Carmelitarum, *Hic situs est Prosper, quo sancto Praefule Clerus, &c.* Consentunt antiqua Breviaria Regensis Ecclesiæ, & nostrum ad diem 24. Novembris. At hæc rigidioribus Criticis nequeunt plenissime satisfacere: ac nos dubitatione distrahimur. Nullatenus tamen assentiri possumus Bellatmino scribenti de Script. Eccl. Prosperum, fuisse

fuisse Episcopum Rheyensem in Provincia Provinciae, quia subscriptissime inveniatur Synodus Vasensi & Carpentoracensi. Interfuit enim his Prosper Aurelianensis Episcopus successor Aniani; non Aquitanus, qui cum Augustino scripsit Epistolam circa annum 429. certe jam aetate grandevus, non potuit adefesse memoratis Conciliis anno 527. & 529. celebratis.

7. Et pugnare
rint contra
hanc here-
sin.

Opera Sanctorum Prosperi, & Hilarii Cœlestinus Papa scripsit contra Pelagianos Epistolam ad Galliarum Episcopos anno 431. Capitula huic Epistolæ annexa Cœlestini non esse dudum viri docti observarunt, Vossius, Norisius, Natalis Alexander, Presbyteri Ballerini, & Auctor Adnot. in Eftium dist. 26. lib. 2. §. 26. Nos tamen aliquando sub Cœlestini nomine ea laudavimus exemplo Petri Diaconi, Cresconii, Dionysii Exigui, Vasquesii, aliorumque; quod iusl vel approbatione Cœlestini fuerint à Prospero, vel ab alio defensore Augustini concinnata atque ita sanctitati quorundam Semipelagianorum, qui certo definitioni Pontificis non repugnassent, melius consultur. Enimvero in illis Capitibus aperte damnantur, qui fidem, piumque animi desiderium, ac primum bonæ voluntatis motum negant esse donum Gratiae. Commendat tamen Cœlestinus Augustinianam doctrinam, illiusque oppugnatores com-

pescit. Idem præstitit Gelasius in Epistola ad Picenos Episcopos scripta Albino Consule, id est, an. 493, itemque Hormisda in Epist. ad Possessorum data sub anno 520. Eo vertente scripsit ad Africanos Episcopos exiles in Sardinia Petrus Diaconus. Idem Episcopi in Synodali congressu anno 527. Semipelagianismum impugnarunt, & Augustini doctrinam Synodica Epistola probarunt & confirmarunt.

Tandem proscripta est Semipelagianorum heres in secunda Synodo Arau*8.* illius pro-
scribana. Hanc celebratam sub Leone scriptio fa-
stæ à Syno-
primo anno 443. aut 444. fuit olim fe-
re communis opinio, ut liquet ex Præ-
fatione ad opera Prosperi editionis Dua-
ci, & ex Tom. 2. Conciliorum Suri. Verum jam constat habitam fuisse sub Felice IV. Decio Juniore V. Consule, hoc est anno 529. ut observarunt PP. Mauro-Benedictini in Append. Tom. x. Op. Aug. Garnerius dist. 2. in Merca-
torem, & erudita disputatione Gerar-
dus Vossius lib. 1. H. P. cap. 53. Con-
firmavit Concilium Arau*9.* sicanum Boni-
facius II. in Epistola ad Hilarium Are-
latensem data anno 530. Lampadio, &
Oreste Coss. tum Synodus Valentina Imperante Lothario anno 840. ac postremo Tridentinum Concilium Sessione vi. habita anno 1546. Atque hæc de
ortu, fortuna, & interitu Semipelagianismi.

C A P U T II.

Vindicatur S. Joannes Chrysostomus à nota Semi-
pelagianismi.

S U M M A R I U M.

1. Referuntur occasio hujus positionis.
2. Chrysostomus potius præfocavit, quam docuit Semipelagianismum.
3. & 4. Id declaratur, ac probatur variis rationibus.

5. Ex quibus necessario sequitur conclusio.
6. Repellitur obiectio Valsquez.
7. Ac ulterius annullatur.

1. Referuntur
occa-
sio hujus
positionis.

Q UAMPLURES Chrysostomi doctri-
nam ab omni Semipelagiano erro-
re purgatam apertissime demon-
strarunt, ut Ferdinandus Vellofillus
Adv. in Tom. 1. q. 9. Sixtus Senensis
lib. v. annot. 101. Alexander H. Ecc.
Sæc. IV. c. 6. atque præter alios Scho-
lasticos Ysambertus 1. part. q. 23. dist.
2. art. 4. L'Herminier Tom. 4. de Gra-
tia pag. 151. & seqq. Isaac Habert. lib.
1. cap. 8. §. 3. & cap. 24. §. 5. Ant.
Boucat. Dissert. Praembula de Grat.
art. 6. & recentiores cæteri. Etsi ve-

ro loci ambigui eorum Patrum, qui floruerunt ante exortam heresim Pela-
gii, & præsertim illorum qui ad popu-
lum habebant conciones, nequeunt Se-
mipelagianis afferre aliquid adjumenti
ob validissimas rationes productas cap.
7. de Elect. Justorum, atque alibi repe-
titas; tanta nihilominus mihi est existi-
matio & auctoritas Joannis, ut alio-
rum nervosis doctisque vindicationibus
aliquam & ego addam, per quam illata
illi injuria veritatis vi, præsidioque pro-
pulsetur.

2.
Chrysostomus potius
prefocavit
quam docuit Semipe-
lagianis-
mum.

PROPOSITIO: Chrysostomus Semipelagianismum prefocavit potius, quam docuit.

Contexam ego S. Doctoris apologeticam argumentationem hoc pacto. In Semipelagianis quatuor attendenda, aut primarium ipsorum dogma jam à Catholicis omnibus refutatum; aut principia & doctrinæ capita, quibus illud firmare moliebantur; aut ex opposito argumenta, quibus oppugnatum est: aut Canones, quibus invenitur proscriptum. Quid enim aliud, ut dignoscantur Semipelagianismi nota, necessarium erit expendere? Sanctus autem Joannes Chrysostomus capitale Semipelagianorum assertum rejicit omnino, fontes, à quo profuit luteulentum illud dogma, illustrat & clarat: rationem primam, qua exploditur, ipse suppeditat: eadem verba Canonum, quibus damnatur, sunt ex illius verbis exscripta. Igitur Chrysostomus Semipelagianismum non intravit, non sivit; sed comprescit, & suffocavit. Singula sic demonstro. Primarius Semipelagianorum error est, initium fidei, aut bona voluntatis esse ex nobis. Error iste à Chrysostomo evenerit: ait enim Hom. 4. in cap. 2. ad Ephes. *Ne beneficiorum magnitudo extollat te, vide quomodo te reprimit. Gratia, inquit, per fidem. Deinde ne rursum liberum arbitrium perimeretur, nostra etiam adhibuit; atque iterum illud idem suslulit, dicens, & hoc non ex nobis. Non enim fides, inquit, ex nobis. Nisi enim venisset, nisi vocasset, quomodo credere potuissimus? Quare nec fidei nostra est, sed Dei: illud ipsum donum Dei est, ne quis glorietur, ut nos erga Gratiam gratos reddat.* Quibus verbis fidelissime ad literam ex Graeco translati, ait eruditissimus Haber tus ubinam illa in Chrysostomum tanquam gratia ad fidem initiantis ignarum, aut inimicum, invidiosa criminatio? Certe tanquam spuma in scopulum illis concidit, & evanescit. Homilia pariter xix. in Epist. ad Romanos expedita ea verba, *Vide bonitatem Dei &c. Non dicit* (inquit Chrysostomus) *vide igitur virtutem tuam, aut labores tuos; sed Dei bonitatem, ostendens, quod universum ex superna gratia sit factum, instituensque credentem, ut tremat.* En Chrysostomum capitale Semipelagianorum assertum verbis expressissimis refellentem.

3.
Id declaratur.

Momenta vero Semipelagianorum erant, cum hortationes scripturarum affirmantium Deum expectare voluntates hominum & extendere tota die ma-

nus suas ad non credentes & contradicentes, nec non hominum esse præparare animam suam: tum libertas arbitrii, quam autemabant everti, si Dei constitutio humanas præveniat voluntates. His, ut in antecedentibus dictum est, respondent Catholici expectare Deum voluntatem deliberatam, divinæ vocationi obtemperante, atque non coacte, non necessitate compulsam, & inhærentem mandatis; donari tamen illic misericorditer ut velit, ut faciat, ut veniat per gratiam prævenientem, & Spiritus sancti illuminationem, inspirationemque dilectionis: ita ut non tollatur gratia, non devengetur arbitrium: istud quidem, quia non necessitatur, nec cogitur; illa, quia non expectat merita, sed facit. Quid vero Chrysostomus? Hæc ante exortum Semipelagianismum diserte tradidit, docens Deum non prævenire voluntates humanas, ut dogmatizabant Manichæi, impellente necessitate; quandoquidem dum meremur, aut demeremur, operamur cum deliberatione atque electione: totum autem opus, ideoque ipsum voluntatis primam in bonum inclinationem præsupponere gratiam moventem. Audi Joannem, vere Chrysostomum, id est aurei eloquii, Hom. 12. in Epist. ad Hebreos negantem auxilium præmovens, necessitatem inferens voluntati: *Non prævenit, ne perdat liberum arbitrium. Verum tamen audi iterum hæc scribentem Hom. 12. in 2. ad Corinth. cap. 4. Manifestum est sua quenque voluntate vel malitiam, vel virtutem eligere. Verum in nostra voluntate totum post gratiam Dei relatum est.* Est ergo aperi-
tissima sententia Chrysostomi, Deum expectare quidem voluntatis nostræ deliberationem & opus, ac nostrum esse manum aut ad ignem, aut ad aquam extendere, sed nihil, quod pertineat ad veram, & Christianam virtutem, à nobis fieri nisi post gratiam, licet hæc non ita nos præveniat, ut evertat liberum voluntatis arbitrium. Quamobrem ut Semipelagianismum non juvant ea loca Scripturarum sanctorum, quæ clamant nostra interesse, converti, velle, quædere, parare animam; ita errorem illum non alunt, nec fovent sententiae Joannis sæpenumero splendida oratione dicentis referre nostra credere, parere, & perfectioris sanctitatis ponere fundamenta.

Jam vero dicendum aliquid de ratione præcipua, qua Semipelagianus error subvertitur. Est ea de prompta ex verbis Apostoli in 1. ad Corinth. cap. 4. *Quid*

4.
Ac proba-
tur variis ra-
tionibus.

Quid autem babes, quod non acceperisti? Iis testatur se fuisse convictum S. P. Augustinus, cum similiter erraret putans fidem, qua in Deum credimus non esse donum Dei, tertio de Prædestinat. Sanctorum capite. Quanti ponderis hæc Apostolica verba sint ad revincendum Semipelagianismum dixi cap. xi, præcedentis dissertationis, repeatam in hac quarto, & longe melius commonstrat Doctor Gratia in quinto libri, quem nunc laudavi. Nec sentit oppolitum S. Chrysostomus. Expendens Apostolicum testimoniū Hom. xii. Sed esto laudandus, inquit, & revera babeas donum, & hominum iudicium non corrumpatur: sed neque sic oportet superbia effervi, quippe qui non ex te babes, sed à Deo acceperisti. Quid igitur te babere simulas quod non babes? Sed esto babeas, babent & alii tecum. Igitur quod acceperisti babes, neque hoc tantum, & illud, sed quicquid babes: non enim merita hæc sunt, sed Dei gratia. Quamvis fidem adducas, à vocatione eam acceperisti; quamvis peccatorum veniam adducas, quamvis dona, quamvis virtutes, omnia inde tibi provenerunt. Quid igitur babes, quæ, quod non acceptum babes? Argumentum primum ac singulare istud est: eodem convictus fuit Augustinus: eodem Semipelagianos ipse oppugnavit: eodem usi sunt Canone 6. Patres Arausici.

5.
Ex quibus necessario sequitur conclusio.

Fluit nunc veluti sponte sua argumentationis nostræ pars quarta; & appetet in Chrysostomi Orationibus reperi i ipsa Canonum adversus Semipelagianos editorum verba, atque vim, auctoritatemque verborum. Dixi modo de Canone sexto Arausicano: hunc attuli non semel, & novissime cap. xi. & xii. de H. P. Facias, Lector, ejusdem Canonis cum recitatis verbis Chrysostomi collationem. Legas & Canonem alium Arausicane Synodi numero tertium. Ecce: Si quis invocatione humana gratiam Dei dicit posse conferri, non autem ipsam gratiam facere, ut invocetur à nobis, contradicit Esaiæ Prophetæ, vel Apostolo idem dicenti. Inventus sum à non querentibus me, palam apparui iis, qui me non interrogabant. Hoc ergo Canone demonstratur necessitas prævenientis auxilii ex cap. 65. v. 1. Esaiæ, & ex 10. Epistolæ ad Romanos 20. Inquiramus nunc interpretationem Chrysostomi Hom. 18. in Epistolam ad Romanos. En illam: Non dicit, quod ipsi per se Deum attrahere potuerint; sed & eorum, qui ex gentibus credebant

fastum dejiciens, ostendensque quod totum gratia sua perfecerit, dicit, Ego palam apparui iis, & ego inventus sum. Vides in Chrysostomo vel ipsos Canonos Arausicanos? Ergo imperitus, aut ad audendum projectus esse debet, quisquis tamquam Semipelagianum rodit & vellicat præclarissimum Ecclesiæ Doctorem, qui prædamnavit Semipelagianismi capitale decretum; qui explosit fallacia Massilien-sium interpretamenta, & elicit argumentationes, antequam proferrentur; qui rationem primam ac validissimam pro necessitate gratia ad initium fidei promovit: qui præformavit Arausicanæ Synodi definitiones, & Canones. Hæc omnia præstitit Joannes Chrysostomus. Igitur Semipelagianismum præfocavit potius, quam docuit. Atque hæc erat propositio demonstranda.

CÖNTRAZIA OBJECTIO REPELLITUR.

In eandem cum Semipelagianis conspirasse sententiam S. Joannem Chrysostomum nititur probare Gabriel Vasquez disput. 89. cap. 4. ex Hom. 42. in Genesim, ubi docet Deum voluntatem nostram attedere; & ex Hom. 27. in qua ait aliquam ex nobis poenitentiam esse, ac proinde dilectionem & spem, quæ tamē de se non sufficiat ad delendum peccatum, nisi accedat gratia Dei; quibus similia tradit Cassianus Collat. 20. cap. 8. Eamdem doctrinam habet Chrysostomus in Hom. de Daniele, & serm. 1. de Verbis Domini. Insuper addit Vasquez disp. 91. cap. 8. ex Hom. 17. in Joannem hæc verba Chrysostomi: Hinc admoneri possumus Deum suis in nos beneficiis nostras non prævenire voluntates, sed à nobis incipendum esse, &c. Urget & Hom. 12. in Epist. ad Hebreos, ubi párum à principio hæc habet: Oportet nos eligere primum, quæ bona sunt, & tunc ipse quæ sua sunt introduct; non enim antecedit nostras voluntates, ne ledatur arbitrium. Possimus addere quæ scripsit Hom. 26. in Genesim de Noe: Quandoquidem quæ sua erunt omnia consultit, eorum etiam quæ à Deo sunt abunde potitus est. Et in Ps. 120. Anobis principia. Hom. etiam 8. in Epist. ad Rom. tradit fidem procedere, & gratiam impetrare. Denique pluribus in locis affirmat gratiam iis conferri, qui reddit se gratia dignos, ut Hom. 41. de Sancta Pelagia. Profecto quisquis docet à nobis esse virtutem, nos divinis beneficiis non præveniri, nostrum esse principium bonorum operum, ad nos pertinere ut velimus & præeligamus, & gratiam dari iis,

6.
Repellitur
Objectio
Vasquez.

qui

qui præbent se dignos gratia, is per omnia Semipelagianis adhæret. Adhæret ergo Semipelagianis Chrysostomus.

Resp. dist. minorem: Semipelagianis consentit, qui docet virtutem esse à nobis deliberate operantibus & volentibus post gratiam prævenientem, & inspirantem nobis bonam voluntatem indeliberatam; qui docet nos prævenire divina beneficia, qualia sunt augmenta gratiarum, sanctitas & justitia, incrementa virtutum, aliaque hujusmodi; qui docet nos præeligere & velle, quatenus in voluntate nostra totum post præmonventem gratiam relictum est; qui docet denique Deum non antecedere voluntates nostras præmotione necessitante atque impellente; nego quod is Semipelagianis adhæreat. Qui hæc omnia docet excludendo gratiam præmonventem, ac prævenientem, concedo. At Joannes Chrysostomus gratiam hanc non excludit, ut supra demonstratum est. Ergo quamquam alicubi scribat, nos velle, nos prævenire beneficia Dei, nos præeligere, nos dignos reddi voluntate nostra gratiæ uberioribus, inter Semipelagianos immerito cooptatur.

7.
Ac ulterius
annullatur.

Quamquam vero hæc responsio ex argumentatione nostrâ redditur manifesta; singula objecta à Vasquilio, & etiam aliunde supperaddita cursitans repulsabo. Itaque Hom. 42. in Gen. loquitur Chrysostomus de eleemosyna, in qua Deus respicit voluntatem nostram, non censum; quod probat exemplo mulieris, quæ in gazophylacium duo tantum minuta proiecit, & Sareptanæ viduæ, quæ Prophetam pavit Eliam. Huic quidem voluntati rependit Deus remunerations gratiarum: sed hanc voluntatem num sine gratia à nobis esse docet Chrysostomus? Imo animadvertit Sareptanam mulierem, ut Eliam pasceret, à Domino habuisse præceptum & gratiam, & recitatis verbis Scripturæ, *Præcipiam mulieri viduæ ut pascat te*, statim ait, *Vide spiritus gratiam, dilece.* Quod si in hac ipsa Homilia ait nos à Deo adjuvari dum enitimus ad virtutum agones; loquitur de gratia cooperante: opponens virtutem gratia iis, qui spectant quidem, sed non adjuvant in iudicis Olympicis decertantes. Hom. 27. demonstrat iustificationis gratiam non conferri adulteris, nisi eos peniteat, nisi sperent, nisi diligent. Et hæc sunt Semipelagianismi argumenta? Effent, si ad poenitentiam non requireret gratiam; sed hanc eodem loco commendat in servo, cui Dominus dimisit debitum, dicens: *Bo-*

nus Dominus non solum quantum petiit, sed quantum ne cogitare quidem ausus fuit, dedit. Is enim ejus mos est, ut vincat, & præveniat petitiones nostras. Hæc tristitia requires in Collationibus Cassiani, unde errores scatent Semipelagianorum, dicam proximo capite. In Homilia de Daniele loquitur de arguento gratiarum: Daniel enim, puerique alii justi erant, & illos gratia prævenerat benedictionibus dulcedinis. Hanc tamen Homiliam non constat esse Chrysostomi, eruditis pluribus repugnantibus. De augmentis gratiarum loquitur etiam in Hom. 26. de Noe, in 41. de Pelagia, & ubicunque de iustis instituit orationem. Etenim cum Noe *perfectus* dicatur, non consideratur à Chrysostomo in principio, sed in progressu virtutis: atque Pelagiam laudat martyrum patientem, postquam Dominus illi donaverat, ut pateretur. Martyres quidem fortiter pugnantes gratiæ Dei confortari verum est: nec gratia cooperans tollit prævenientem, quemadmodum subsequens ac perficiens non tollit cooperantem. Decimâ septimâ Homiliâ in Joannem sermo est non de prima vocatione ad fidem, sed de beneficiis collatis Andreæ, quem sponte obtemperantem vocationi Dominus constituit Apostolum, & familiari consuetudine complexus est. Hunc tamen locum depravatum contentit Gonetus Praedest. disp. 2. art. 3. §. 6. & legendum esse *præveniri*; non autem non *præveniri*, ut legitur in Venet editione anno 1183, sed labitur manifeste, ut constat ex proxima antithesi, *sed à nobis incipiendum*, &c. & ex Græcis codicibus, quos consulto perlegens vidi ita habere: *ταῦθεν πρᾶσσομενα ὅτι εἰ θάνατος τοῦ Σελήνης ἡμῶν ὁ θεός τοῖς δοργεῦσιν ἀλλά, &c.* In Hom. 12. ad Hebreos liquet, ut observatum est supra, excludi præmotionem necessitatem; atque, ut adnotavit Habertus, fit sermo non de iis, qui sunt in privatione gratiæ, sed de iis, qui stant, currunt, & potestatem habent non dandi in commotionem pedem suum. Quod colligitur ex verbis sequentibus: *Etiam si curras, etiam si studium adhibeas, ne tuum existimes, si recte gestum est. Nisi enim cœlesti auxilio potiaris, omnia frustra sunt.* Denique in Epistolam ad Romanos Hom. viii. dum ait fidem impetrare gratiam, loquitur Chrysostomus de Gratia sanctificante; siquidem & hæc habet eodem loco, *Accedit fides per gratiam attrita.* Quare ex his appetit argumenta omnia, quæ aduersus doctrinam Chrysostomi proferuntur, vitrea esse, & ficalnea:

atque

atque inter Cassianum, Hilarium, Vincentium, aliosque Semipelagianos, doctos alioqui, sanctosque viros, necnon

inter complures nullius falsæ doctrinæ suspectos, & sapientiæ præclaros, extare & eminere Chrysostomum,

Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

C A P U T III.

De sanctis viris, quorum doctrinam fuligo Semipelagiani erroris aspersit.

S U M M A R I U M.

- 1. Protestatio Authoris.
- 2. Cassianus fuit Semipelagianus.
- 3. 4. 5. & 6. Solvuntur Objectiones.
- 7. Item Semipelagianismo fuit imbutus Faustus Reinensis.
- 8. Id ultius declaratur.
- 9. Eodem errore fuit imbutus Vincentius Linensis.
- 10. Quod probatur ultius.
- 11. Ac declaratur.
- 12. Ex scriptis illius.
- 13. 14. 15. & 16. Solvuntur Objectiones.
- 17. Quid sentiendum de S. Hilario.
- 18. 19. 20. & 21. Solvuntur Objectiones.
- 22. Et utrum hunc errorem deposuerit S. Hilarius.
- 23. Opinio Authoris.
- 24. Gennadius ad Semipelagianos declinavit.
- 25. 26. 27. & 28. Rejiciuntur Objectiones.
- 29. Appendix brevis.

1.
Protestatio
Authoris.

PRAEMITTENDUM est nihil derogare sanctitati ac virtuti eorum, qui ante exploratam circa prævenientis gratiæ auxilium veterum traditionem, expressasque definitiones Romanorum Pontificum, aut Sanctorum Conciliorum, profundissimas gratiæ ac libertatis quaestiones aut ignorarunt, aut non exæcte explicaverunt: aut proprio indulgentes ingenio fallaci sensu, quod cuiusvis hominis est, quædam verba fuerunt interpretati. S. enim Prosper Semipelagianos Massilienses in Epistola ad Augustinum fervos Dei, ac tales, qui vita meritis cæteros antecellerent, spiritualium studiorum viros, claros egregiosque in omnium virtutum studio, & in cæteris Augustinianæ admiratores, sectatoresque doctrinæ appellat. Hilarius etiam illos summa cum laude commemorat, & scribit illos, hoc excepto, quod pertinet ad initium fidei, in factis & dictis omnibus Augustini sanctitatem fuisse admiratos. Dum ergo illos Semipelagianos dixero, non illorum personam me accusatum declaro, non mentis perpicaciam, non voluntarium errorem, sed solam falsitatem doctrinæ, qualem in suis quoque scriptis ante Episcopatum editis S. Augustinus deprehendit, & quem Vasquesius absque ulla Sanctorum injurya suspicatus est in Chrysostomo, & in Marco Eremita. Quare si forte nobis vel excidit hactenus, vel in posterum defluat verbum aliquod contumeliosum, quod è pectori nostro utinam non erumpat; sancte profitemur dogmata nos aversari, non Auctores; quemadmodum

R. P. Berti Theol. Tom. III.

ajebat Prosper in Pelagianæ pravitatis reliquiis non mediocris virulentie fibram nutriri, cum tamen, ut diximus, sanctitatem Massiliensem debitibus celebraret. His vero præmissis sit.

PROPOSITIO I. Cassianus non potest à Semipelagianismo excusari.

Probatur 1. Testimonio Isidori Peluviotæ Cassiani condiscipuli, qui Epist. 309. loquacem & temerarium appellat, & doctrinæ S. Augustini impugnatores: ex Adone Viennensi, qui in Chronicis ad annum 425, scribit: *Opera illius à Catholicis cautissime legenda, maxime de libero arbitrio & gratia*; addit errores illius non ad plenum purgare potuisse, cum vellet, Cassiodorum Senatorem Ravennatensem: ex Cassiodoro ipso scribente cap. 29. Divinarum institutionum Cassianum purgatum ab erroribus etiam à Victore Martyritano: ex Thoma Braduardino, qui lib. 2. de causa Dei cap. 4. Cassiani sententias appellat *Hæreticas, & Pelagiano veneno prægnantes*: ex parente Ecclesiasticorum Anna lium, qui ad annum 433. scribit certo falli, qui Cassianum credunt fuisse omni ex parte catholicum. His contentiunt omnes fere Scriptores. Non ergo absque magna testimoniorum auctoritate Semipelagianismi Cassianus insinulatur. II. Probatur ex quo in S. Officio Generalis Inquisitionis Hispaniae damnata fuit hæc propositio Thome de Ituren. *Cassianus non fuit Semipelagianus.* Vide Gonzales controv. IV. art. 9. III. Probatur quoniam S. Prosper adversus Semipelagianos

T

2.
Cassianus fuit
Semipelagianus.

gianos fidem catholicam egregie defendit. Illum his verbis commendat in Martyrologio Romana Ecclesia, *Eruditione & pietate insignis adversus Pelagianos pro fide catholicā strenue decertavit*. Illius opera dicuntur à Gelasio in Concilio Romano custodienda & recipienda. Ex illius & Augustini scriptis fabricati sunt Canones Synodi 11. Arausianæ. Ipse autem Prosper suum maxime studium contulit in refellendo Cassiano. Editum adversus hunc librum contra Collatorem, constat ex titulo, constat ex Cassiani verbis passim in hoc libro productis, constat ex cap. 2. ejusdem Operis, constat ex antiquissimo Corbejensi Codice præferente hunc titulum: *Liber S. Prospere pro Predicatibus Gratiae contra librum Cassiani Presbyteri, qui prænotatur De protectione Dei*. Hæc est Collatio 13. habita cum Abbe Chæremone. Quod autem Antonius Boucat respondet in hac Collatione non esse sensum Cassiani, ab eoque historicæ referri sententiam Chæremonis, refelletur infra ipsius Prospere expressissimis verbis. IV. Probatur ex decreto Gelasii, qui statim post recepta Opuscula Prospere ait, *Opuscula Cassiani Presbyteri Galliarum apocrypha*. Triplici autem sensu dicitur aliquis liber apocryphus, vel quod non sit auctoritatis divinæ & in Canone Scripturarum sanctorum, vel quod incertum habeat auctorem, vel quod doctrinam exhibeat non plane catholicam. Opuscula Cassiani nequeunt appellari apocrypha primo & secundo sensu; non primo, quoniam dicerentur apocrypha etiam opera Prospere, aliorumque Sanctorum, quæ ibidem declarantur esse recipienda & custodienda: non secundo, propterea quod Auctoris, id est, ipsius Cassiani nomen apponitur. Sunt ergo Apocrypha eoque quod doctrinam contineant non undique Catholicam. Hanc Gelasii Censuram impetere quidam volunt, non Collationes Cassiani, sed libros de Institutis Monachorum. Verum si id concedatur, quid inde? Profecto sequentur hos quoque libros non esse immunes erroris, ut revera non esse demonstrat Norisius lib. 2. cap. 1. §. Interim. Neque est ulla ratione probabile Romanum Pontificem expungere reliquos Cassiani libros, non illum de Protectione refutatum à Prospero ibidem insignibus Gelasii laudibus celebrato. Ipsum vocabulum *Opuscula Cassiani* videtur appellare non omnia hujus Scriptoris Volumina, sed è grandioribus voluminibus ad refellendum excepta. V. Probatur ipsius

Cassiani verbis. Qui posteaquam collat. xiiii. cap. 3. scriperat non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, quæ sane verba videntur esse catholicæ, sequenti cap. 9. venena spargens, ut autem evidenter claret (inquit ille) etiam per naturæ bonum, quod beneficio Creatoris indultum est, nonnunquam bonarum voluntatum prodire principia, quæ tamen nisi à Domino dirigantur ad consummationem virtutum pervenire non possunt, *Apostolus testis est dicens, Velle adjacet mibi, perficere autem bonum non invenio*. En manifeste Cassianus initium bona voluntatis à nobis esse autem, exponens quæ dixerat tertio capite, intelligenda esse aut de gratia conditionis, qualis est facultas arbitrii, aut de eo quod accedit nonnunquam, & in portione, non in universitate bonorum. Ita animadvertisit S. Prosper cap. 3. num. 8. atque ita nos demonstramus cap. xi. præcedentis prop. 3. Etiam Apostolicum testimonium explicat Prosper cap. 4. n. 14. dicendo, *Vox ista (Velle adjacet mibi) vocati est, & jam sub gratia constituti, scilicet, ut egomet explicavi in solutione objectionis. Legantur reliqua capita memorata Collationis, nec non lib. xii. de Institutis Monach. cap. 14. ubi docet, naturaliter inesse cuicunque animæ virtutum semina beneficio Creatoris inserta, conatus humanos gratiam præcedere, divinamque misericordiam conferri laborantibus ac desudantibus, aliaque plura puri puti Semipelagianismi argumenta*.

Objicit Antonius Boucat. Cassianus Collat. 3. cap. 4. sic loquitur: *Ex Deo quidem est, quoties inspiratio quædam immissa in cor nostrum nonnunquam etiam dormientes nos ad desiderium æternæ vite, & salutis exfuscat*. Rursus Collat. xiiii. cap. 3. *Quibus manifeste colligitur, non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, qui nobis & initia bone voluntatis inspirat, &c.* Addit Boucat in resp. ad objections, S. Prosperum damnam in Cassiani Collatione non sensum ipsius Cassiani, sed Abbatis Chæremoni. Cum enim, inquit, sit liber Collationum Patrum, solummodo ad sensum auctoris Collationis, nusquam vero auctoris libri spectandus est.

Resp. Boucatum, ut in aliis pluribus, in defensione Cassiani nihil proferre, quam verba. Etenim verba deponpta ex cap. 4. Collationis tertiae demonstrant Cassianum fateri gratiam in portione (inquit S. Prosper) quam negabat

9.
Solvitur Ob-
jectio prima.

in

in universitate vocatorum. Quid sibi vult adverbium illud *nonnunquam*? Neminem id puto ignorare. *Nonnunquam* ait Cassianus tam bene, quam bene alibi, *Nonnunquam* etiam conatus bone voluntatis vel exigit, vel expectat. Quod profertur ex cap. 3. Collat. xiiii. ita à Prospero retunditur cap. 2. num. 7. *Doctor Catholice*, cur professionem tuam deseris? Cur ad fumosam falsitatis caliginem relicta severissima veritatis luce deuolveris? Etenim Cassianus cap. 9. ut supra ostendimus, definitionem præcedentis cap. 3. ita explicat, ut omne donum descendat à Patre lumen, quatenus naturæ bonum beneficio Creatoris indulunt est, & nonnunquam in portione vocatorum gratia etiam dormientes exuscitet. Hæc ubi adnotavit Prosper, inquit num. 10. Post hæc concludit, quia etiam suis interdum motibus homo ad virtutum appetitus potest extendi, semper vero à Domino indigeat adjuvare. Et ubi est quod regulari definitio præmissum est, non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, qui & incipit quæ bona sunt, & exequitur & consummat in nobis? Ecce hic etiamsi bonis cæptis necessarium Dei fateris auxilium ipsos tamen laudabiles motus, appetitusque virtutum, remota gratia Dei, nuda libertati adscribis arbitrii. Quod postremo loco positum est hac ratione refellitur. Si Prosper non redarguit sensum Cassiani, sed Abbatis Chæremonis, si in Collationum libro nusquam sensum Scriptoris putas esse spectandum, cur Cassianum conari defendere contorto textu verborum capitii tertii, quæ Chæremonis erunt, te judice, non Cassian? Deinde ubi nam Cassianus quod ponit in ore Chæremonis aut emolit, aut notat interjecta parenthesi, ne fallat lectorem? Rursus quomodo non loquitur Cassianus in proprio sensu, dum etiam libro de Institutis Monachorum duodecimo constantissime definit perfectionem sine gratia Dei à nemine consummari, sed primam gratiam præsto esse occasione sibi tantummodo, à nobis bona voluntatis oblatæ? Num Cassianus refert modo verba Chæremonis? At declarat se hoc dicere, & seniorum sententia plane & constantissime definire. An libros de Institutis Monachorum & tu abjudicas Cassiano? At librorum illorum Auctor promisit Castori lib. 2. cap. 9. se Patrum Collationes literis mandaturum, ne dubitares diversos esse Scriptores. Postremo audias Divum Prosperum hæc capite 2 scribentem: *Igitur in libro, cuius prænotatio est = De R. P. Berti Theol. Tom. III.*

Protectione Dei, = vir quidam sacerdotalis, qui disputandi usu inter eos, qui buscum degit excellit, Abbatem quemdam introducit de *Gratia Dei*, & de libero arbitrio differentem, cuius se per omnia probasse, ac suscepisse ostendit sententiam; ut jam non cum illo nobis sit negotium, qui forte tales opiniones suas aut negando refutaret, aut corrigendo dilueret; sed cum isto, qui ad instrumentum inimicorum gratia Dei talis studuit proferre doctrinam. En argumentationes recentioris hujus Theologi ab ipso Impugnatore Cassiani contritas. Sed Boucat contradicit sibi ipsi, cum supra art. 3. pag. 56. probet Semipelagianos non admissæ gratiam actualem ad initium fidei ex Collat. xiiii. Cassiani cap. 8. & 11.

Objicies 2. cum aliis Apologistis. I.

Collationes Cassiani à summis, sanctisque viris summopere commendantur, à D. Benedicto capite 24. Regula, à Joanne Climaco Gradu 4. Scalæ, à Petro Damiani lib. 5. Epist. cap. 19. ab aliis. II. Cassianus in Monasterio S. Victoris prope Massiliam tanquam Sanctus colitur, recondito ejus corpore in Crypta loculo marmoreo quatuor columnis suffulso, & capite incluso in theca argentea gemmis ornata. Celebratur etiam Sancti Cassiani festiva dies 10. Kal. Augusti solemnitate octavarum. III. Nunquam expresse in damnatione Semipelagianorum Cassianum invenimus nominatum.

Resp. ad 1. In his quæ spectant ad Religiosorum institutionem in Collationibus Cassiani multa reperi utilissima, Ideoque merito laudantur à prædictis summis sanctisque viris, nec non à Gregorio, Fulgentio, Dominico, Thoma Aquinate, ceterisque prædictis discretiōnis judicio, & à palea tritium secentibus. Ad 2. respondeo nonnullos de sanctitate Cassiani dubitare, eoque quod S. Prosper illum accusare videatur hypocrisis & superbiae, & in Congregat. de Auxiliis Clemens VIII. auctore P. Lemos lib. 1. de Auxiliis div. Grat. cap. 22. & Gonzales Controv. iv. art. 10. prohibuerit ne Cassiani reliquæ venerationi exhiberentur. At ego nolo Cassiani sanctitati detrahere, cum Gregorius Magnus lib. iv. Epist. 12. laudet Monasterium in honorem S. Cassiani consecratum, ut observat Pagius ad an. 433. n. xvi. & quæ de illius sanctitate dicta sunt, arbitror esse verissima. Respondeo itaque nihil derogare sanctitati notam Semipelagianismi, ut præmonui initio hujus dissertationis: quare si Prosper carpit Cassianum

4. Objecatio 2da

5. Rejicitur.

sianum acerbiori sermone, quilibet verborum asperitas doctrinam spectat, non Autorem; vel aliquos alios Semipelagianos superbos forte & hypocritas, factos sanctitate Monachorum, quibuscum sentiebant, audaciores, sectatoresque pravitatis doctrinæ, non probitatis atque virtutis. Clemens autem VIII. rejecerit reliquias Cassiani vel quia non constabat de illarum, ut inquit, *identitate*, vel quia non est privati hominis cultum Sanctorum, quos tales non declaravit Ecclesia Romana, ubique promovere; vel quia opportunum non erat ebulientibus controversiis de Gratia promovere existimationem Cassiani. Ad tertium respondeo personam Cassiani merito non fuisse damnatam, quoniam non errabat perviciacia cordis, sed ignorantiæ & existimabat errorem suum procul abesse ab heresi Pelagiana: unde Prosper cap. 3. scribit Collatorem nec cum hereticis, nec cum Catholicis plenam habere concordiam; & num. 61. de ipso ceterisque Semipelagianis ait: *Quoniam tamen, dum adhuc non sunt à fraterna societate divisi, toleranda magis est intentio, quam desperanda correctio.* Si Augustinus percipit nomini, & persona Pelagi antequam damnaretur, & reus fieret solemnis tergiversationis ac pertinacæ: si nec Bajus à Pio V. in damnatione propositionum suarum, ut illius honori consuleretur, expresse nominatus est: quanto magis servandum id erat cum viris doctrina, & sanctitate conspicui?

6. Objec^o 3ta Refutatur. S. Joannis Chrysostomi. Si ergo doctrina Chrysostomi in materia de Gratia Catholica est; erit & Catholica doctrina Cassiani: — Resp. Isaac Habert. lib. 2. cap. 17. Cassianum à Joanne Chrysostomo expulsum fuisse ab Ecclesia Constantinopolitana, ubi Diaconi fungebatur officio. Nititur hæc opinio auctoritati Trithemii in Catalogo virorum illustrium, S. Antonini Florentinorum Archiepiscopi 2. p. Hist. t. 10. cap. 10. §. 2. Sieberti in Chronicis ad an. 425. & Vincentii Bellovacensis lib. 12. Speculi Hist. cap. 14. His non assentior, 1. quia Cardinalis Norisius principio lib. 2. Hist. Pelagianæ demonstrat ex lit. Innocentii ad Clerum C. p. Cassianum, & Germanum venisse Romam in causa Chrysostomi ab eodem Clero legatos. 1. Quia ex Historia Sozomeni & Nicephori constat Cassianum non à Chrysostomo, sed cum Chrysostomo fuisse Constantinopoli expulsum. 3. Quia ad finem usque vita Cassianus præceptoris sui Chrysostomi fuit studiosissimus, ut liquet ex dignis,

plenissimisque laudibus, quibus doctrinam ac sanctimoniam ejus exornat circa finem librorum de Incarnatione adversus Nestorium, ubi etiam testatur se à Chrysostomo habuisse institutionem & disciplinam, & referendum totum ad honorem magistri, quicquid putatur esse discipuli. Melius itaque respondebis, Cassianum aliquas sententias Chrysostomi, quæ prima specie videntur Semipelagianæ, non plane fuisse assuetum.

PROPOSITIO II. Faustus Rejenis Episcopus fuit revera Semipelagianorum 7. Item Semipelagianis. fuit imbutus errore.

Certissima est hæc propositio, & probatur I. Ex cap. *Sancta Romana*, in quo Fausti Opuscula rejiciuntur ut apocrypha. II. Ex epistola Hormisdæ ad Possessorum, ubi Pontifex pariter declarat scripta Fausti non esse recipienda. III. Ex Joanne Maxentio, quem Faustum egregie refutasse & pro Gratia Christi magno studio ac fervore decertasse telluntur PP. Africani exiles in Sardinia, & inter eos Fulgentius libro 1. de Veritate Prædestinat. Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiast. Baronius ad an. 490. Vasquez 1. 2. disp. 199. can. 3. & Suarez Prolog. 5. de Grat. cap. 5. IV. Ex eodem Fulgentio, quem conscripsisse septem libros adversus Faustum, ejusque placita circa liberum arbitrium & gratiam, affirmat S. Isidorus Hispalensis in Catalogo Virorum illust. cap. 14. Syncellus in vita Fulg. cap. 28. & PP. Africani in Epist. Synodica ad Monachos Scythas, quæ legitur inter Opera Fulg. Tom. vi. Biblioth. PP. V. Ex S. Cæsario Arelatensi, quem adversus Faustum propugnasse Augustinianam doctrinam constat ex Ennodio Ticinensi apud Baronium ad annum 508. VI. Ex Petro Diacono, qui Tract. de Incarnat. & Gratia demonstrat Fausti doctrinam Ecclesiæ plurimum esse nocivam. VII. Ex his, quæ scripsimus de H. Prædestinat. lib. 6. cap. 14. ubi demonstratum est à Semipelagianis Defensores Gratiae & Augustini discipulos tanquam Prædestinatos fuisse traductos, atque in hoc maxime Faustum intendisse ingenii sui natus & molitiones. VIII. Ex Synodo Araucaria, quam præfertim contra Faustum fuisse celebratam constat ex Norio lib. 2. cap. 23. IX. Ex libris Fausti de libero arbitrio: in quorum altero, cap. 6. docet in electione ad gratiam observari merita; Abelem divinis placuisse conspectibus per insitum à Deo generiter bonum, atque per propria voluntatis affectum; dari aliquam fidem per legem

legem inscriptam visceribus, ob quam bonum credulitatis non novellum est privilegium, sed vetustum; inter ipsa munera coalescentis exordia datam hominibus virtutem fidei, quoniam inspiravit Deus anima notitiam suam. Capite quoque x. exemplo Gentilium nititur ostendere, per legem naturae indiscretè vigentem inter sensum cuiusque hominis inesse homini intellectum Dei patriter & cultum; ante munera Redemptoris circa rationabilem creaturam semper auctoris dona vixisse, & Conditore quidem summo praescripta per naturam, sed per gratiam confirmanda; hoc nostrum esse, ut qui pro fragilitate idonei non sumus, querendi & pulsandi importunitate placemus, perfectissima providentia hominem conditum ad sancta imaginis dignitatem laboribus & conditionibus explorare; vilescere gratiae oblationem, nisi fuerit obedientia præmissa devotio; non esse in quo jucundetur benignitas largientis, si non prius explorata fuerit inquirentis avitas. Hæc & alia permulta Faustus: ex quibus paret non admissa gratiam Salvatoris nisi ad consummationem perfectionemque virtutis, ad initium vero sanctæ credulitatis tantummodo bona naturæ, & gratiam legis atque doctrinæ. Fuit ergo Semipelagianus, imo Semipelagianorum antesignanus & princeps, qualem haberi a plurimis liquet ex Notatione, & Indice expurgatorio Magistri S. Palatii præmissis Operibus Fausti Tom. VII. Max. Biblioth. PP. pag. 523.

8.
Id ulterius declaratur.

Revincitur ex dictis Sirmundus, qui in Hist. Prædestinatiana Apologiam pro Fausto concinnavit. In qua primum ait Faustum accusatum a Joanne Maxentio infecto Eutychiana labe: cum Maxentius Orthodoxus fuerit, ut ostendam in libris de Incarnatione; nec solus, sed alii viri sanctissimi, Romanique Pontifices Fausti scripta tanquam Semipelagianismus olentia rejecerint. Addit Afros Patres Faustum insectatos, quoniam illorum menti insederat error Prædestinatiorum. At Commentum de Hæresi Prædestinatiana rejectum est: & quamquam extitisset reapse; nequit tribui Africanis Patribus, maxime Fulgentio, qui & Faustum impugnavit, & circa libertatem & gratiam egregio volumine haud recta incidentem Monum docuit, & emendavit. Denique negat Gelasius damnaesse libros Fausti declarando esse apocryphos: quod repugnat literis Hormisdæ, ipsi decreto Gelasii, nec non testimonii Sanctorum.

Quare sapientissime monuit Baronius Faustum in pluribus declarari hæreticum; nec purgari posse qualibet Apologia.

PROPOSITIO III. Vincentius Lirinensis ^{9.} fuit & ipse Semipelagiano dogmata Eodem errore fuit imbutus Vincentius Lirinensis.

Demonstrant hanc propositionem Cardinalis Norisius lib. 2. Hist. Pelag. cap. xi. Nat. Alexand. Tom. 5. H. E. pag. 53. Pagius in sua Critica ad an. 434. num. xv. aliquæ viri eruditæ pluribus argumentis. Quorum primum sit. Aliquis Vincentius fuit Semipelagianus, ut constat ex Opere Prosperi contra objectiones Vincentianas. Invenimus autem tres Vincentii nomine appellatos, Vincentium Lirinensem, Vincentium Victorem, & Vincentium Presbyterum, cuius meminuit Gennadius cap. 80. de Viris illustribus. In catæros posterorum ætatum de Vincentii nomine dictos nulla cadere potest suspicio. At objectionum Vincentianarum auctor non fuit Vincentius coævus Gennadio, & Canoto, quippe qui floruit plusquam sexaginta annis post exercitatos in Galliis Semipelagianorum tumultus, & post obitum Prosperi vita functi anno 457. vel ut contendit Philippus Labbe in notis ad Bell. 456. Etenim Vincentius iste, ut refert Gennadius eodem loco, legebat quasdam Expositiones suas sancto homini Dei Canoto, qui Episcopatum non obtinuit nisi exacto, aut vertente anno 480. ac Gennadius scribebat circa annum 490. Nec Semipelagianismus exortus fuit extremitis diebus Prosperi, sed jam ab anno 419. ut illum eliminaret, scripsit Augustinus de Præd. SS. & de Dono Persev. Vincentius ergo Presbyter non est Auctor prædictarum objectionum, quomodo male differunt Scriptor Præfat. ad Commonitorium Lirinensis, & Gonzales Controv. iv. pag. 233. Multo minus objectiones tribuendæ sunt Vincentio Victori, jam confutato libris Augustini anno 419. cui & Prosper, si rediisset ille ad ingenium, exprobrasset veterem contumaciam, ac superbiam. Accedit post mortem Augustini nullos in Africa extitisse Semipelagianos, exortos econtra complures in Galliis; ad quos coercendos Prosper vigilanter nervoseque stetit in acie Apostolica auctoritate munitus. Si ergo Semipelagianus objectorum auctor non fuit Vincentius Presbyter, nec Vincentius Afer; quisnam ille fuit, nisi Vincentius Monachus Lirinensis?

10.
Quod probatur ulte-
rius.

Alterum argumentum est. Proprium erat Semipelagianorum Pelagium, Cœlestium, Julianum execrari; Augustinum autem hostem Pelagianorum infensissimum, quoniam & sibi adversabatur, inseparari, ejusque doctrinam vel in questionem trahere, vel clam quasi cuniculis aggredi & oppugnare. Exempla sunt nobis libri Fausti, Cassiani, & Genadii; testimonia autem literæ Cœlestini, atque Opera Prosperi. Atqui Vincentius Lirinensis, ut redarguit Pelagianos cap. 3. 13. 34. & ultimo Commonitorii, ita Augustinum non curat omnino, neque vel semel commemorat, etiam in refellendis Pelagianis illum celebrandi frequens oblata fuerit occasio. Agit ergo Lirinensis ceterorum Semipelagianorum more & modo, eodemque colore tinctus est. Legite Pagum ad annum 434. num. xix.

11.
Ac declara-
tur.

Tertium argumentum desumitur ex libro Commonitorii, quem tamen doctrinæ plenum, & alias perutilem judicamus. In eo libro Vincentius non uno indicio Semipelagianum se prodit. Primum Semipelagianorum erat decretum communem esse universis hominibus gratiam, dari illam quærentibus & pulsantibus, nec admittendam esse gratiam specialem, quam electis sacræ literæ pollicentur. Hoc docet Vincentius Commonitorii cap. 37. *Audent* (inquit) docere quod in Ecclesia sua, *id est* in Communione sua conventiculo magna ac specialis, ac plane personalis quædam sit Dei gratia, adeo ut sine ullo labore, sine ullo studio, sine ulla industria, etiam si nec petant, nec querant, nec pulsent quicunque illi ad numerum suum pertinent, tamen ita divinitus dispensetur, ut angelicis electi manibus, nunquam possint offendere ad lapidem pedem suum. Alterum Semipelagianorum assertum erat, quemadmodum manifestum est ex Epist. Prosperi, Augustinum in expoundis divinæ Prædestinationis mysterio & dono perseverantie excessisse modum, ac melius esse in illius mysterii altitudine servare silentium. Atqui hoc pariter docet Vincentius his verbis: *Sancti ejusdem viri memoriam tanquam sōpitos jam cineres profana manu ventilant, & qua silentio sepeliri oportebat rediviva opinione diffidant.* Addit hujus sancti viri erratum *nec approbandum esse, nec prodendum.* Hæc vero de quoniam jam defuncto. Patre dicta sunt, nisi forte de Augustino, quem Patrem Semipelagianum arbitrantur nec prodendum esse ob Augustiniani nominis ce-

britatem, nec approbandum ob novitatem doctrinæ? Cujus enim innovabatur memoria, atque, ut Vincentius scribit, cineres tunc temporis ventilabantur, nisi Augustini; quem Hilarius & Prosper acerrime propugnabant? *Fal- lor*, inquit Alexander, *nisi sit hæc vera mens, verusque sensus Vincentii Lirinensis.* Praeterea Semipelagiani doctrinam Augustini excipiebant in iis tantum libris, in quibus cum antiquis Patribus putabant concordare, & rejiciebant quæ scriperat de necessitate Gratiae ad initium sanctæ credulitatis. Eapropter affirmabant Cœlestinus Papam postrema Augustini scripta nulla ratione probasse. Vincentius pariter Semipelagianis ceteris morem gerens: *Hic aliquis fortasse addubitet (inquit) quian sint illi, quos habere probbeat liberum pro voluntate sermonem, vetustatis prædicatores, an novitatis inventores? Ipse (Cœlestinus) dicat, & dubitationem legentium ipse dissolvat.* Quibus contendit Vincentius, non esse corripiendos Massilienses approbatores antiquæ doctrinæ, sed Hilarium potius ac Prosperum novæ & recentioris propugnatores. Sed de hoc argumento videndum Norisius lib. 2. H. P. cap. xi. §. *Verum quanta arte.*

Postremum argumentum sit istud. Cœlestinus aduersus Semipelagianos de Ex scriptis trahentes Augustinianæ doctrinæ scripsi- illius, plerat ad Episcopos Galliæ, *Desinat si ita res est, incessere novitas vetustatem.* Hæc verba Vincentius cap. 43. Commonitorii ita contra Hilarium & Prosperum detorquet. *Desinat, inquit, si ita res est, id est, si ita est, ut apud me quidam Urbes, & Provincias vestras criminantur, quod eas quibusdam novitatibus consentire noxia dissimulatione faciatis; desinat itaque, inquit, si ita res est, incessere novitas vetustatem.* Ergo hæc fuit beati Cœlestini beata sententia, non ut vetustas cessaret obvire novitatem; sed potius novitas deserret incessere vetustatem. Juvat hic nonnulla animadvertere cum Norisio in scrupulis Anonymi evulsi, Natali Alexandro citato loco, Claudio Frassen tom. 1. Scotti Acad. Tract. 2. aliisque viris doctissimis. Primum est, hæc Vincentii verba ferire Prosperum & Hilarium: hi enim soli ex Galliis ad Cœlestinum profecti erant illius contra Semipelagianos auctoritatem imploraturi; neque eo tempore alia dissidia suborta sunt, aut saltem non alia studuit Cœlestinus compescere prædicta ad Antitites Gallia-

Galliarum Epistola. Deinde Vincentius carpit Hilarium & Prosperum tanquam criminatores, illos flocci faciendo his verbis, *ut quidam criminantur*; cum Cœlestinus utriusque solitudinem iisdem literis commendaverit. Præterea cum Hilarius ac Prosper accusassent apud Cœlestinum *nescio quos Presbiteros*, ut ibidem Summus Pontifex contestatur; Vincentius, quasi esset Semipelagianismus communis Gallorum fides, ait vocaste in crimen *Urbes, & Provincias*. Insuper tria repetitione illius parenthesis *si ita est*, suadere videtur aut illatam accusationem esse falsam, aut Cœlestinum non habuisse delatoribus fidem. Denique ea conclusione, *Ergo bæc fuit Beati Cœlestini beata sententia, &c.* satis ostendit Vincentius novitatem Augustinianæ doctrinæ non debere incessere perantiquam à Mafsilienis propugnatam; siquidem Semipelagiani Augustini discipulis objectabant istorum de Prædestinatione sententiam novam esse, & cum antiquorum Patrum doctrina pugnantem: quod manifestum est ex Epist. Beati Prosperi scribentis, *Contrarium putant Patrum opinioni & Ecclesiastico sensu quicquid de vocatione electorum secundum Dei propositum disputasti.*

13. Plura objiciunt contra Norisium Franciscus Macedo, & Bruno Neusser: sed omnia possunt ad quatuor capita revocari. Erit ergo primum pro Vincentio argumentum: Sententia quæ assertit Vincentium Lirinensem fuisse Semipelagianum nullum Auctorem habet, nisi Vofsum, Norisium, & Lupum. — Resp. non esse postremos duos, & in iis quæ ad eruditionem spectant etiam Vofsum, proletarios & populares, uti existimat personatus Neusserius; Macedo enim fatetur plures cum Norisio confentire circa Vincentii Semipelagianismum, quod tamen negat de Hilario Arelatensi, de quo proxima Propositione. At Norisius ad scrupulos Anonymi dissert. 3. §. 2. demonstrat suam de Vincentio sententiam probari Garnero dissip. 1. cap. 6. Claudio Frassen Scoti Acad. Tract. 2. diss. 3. Altemio dissip. 9. de Scriptis SS. Leonis & Prosperi, PP. Mauro-Benedictinis in App. Tom. x. Op. S. Aug. Thomassino dissip. 13. in Synodos, Bafilio Poncio, in priori parte Relect. de Grat. cap. 4. Atque si hi perpauci videntur, addimus Natalem Alexandrum & Pagium supra cit. Graveson Tom. 2. H. E. pag. 161. ipsum quoque Francolinum in suo Th. Tyro-

cinio pag. 130. Estne assertio nostra singularis, an inter Scriptores communior?

Secundum pro Vincentio argumentum est, illum non esse auctorem objec-
tionum Vincentianarum. **1. Quia**

Vincentius Lirinensis fuit Pelagianorum infensissimus hostis. **2. Quia** Commo-
nitorii cap. 43. laudat summopere Epis-
tolam Cœlestini contra Semipelagianos.
3. Quia objectiones illæ adeo absurdæ
sunt, & insulæ, ut moveant, inquit
Macedo, vomam & camerinam; cum
Lirinensis doctissimus fuerit, ac diser-
tissimus. **4. Quia** auctor illarum objec-
tionum fuit Vincentius Presbyter, ut
scribit Baronius, & Vasquez 1. p. disp.
91. cap. 8. n. 43. Respondeatur Vin-
centii Semipelagianismum erumpere non
solum ex objectionibus Vincentianis,
verum etiam ex ejus Commonitorio.
Illas autem objectiones non esse Liri-
nensis nullum ex his momentis evincit.
Non primum, quia Semipelagiani omnes
execrabantur Pelagianos, ut constat ex
libro Prosperi contra collatorem, & ex
ipso Fausto in libro 1. de lib. arbitrio:
credebat enim Semipelagiani, peccato
primi hominis obnoxium nasci genus hu-
manum, nec ab isto malo nisi per justi-
tiam secundi hominis aliquem liberavi,
inquit Augustinus cap. 1. de Præd. SS.
Non secundum, quia Epistolam Cœlestini,
ut supra dictum est, Vincentius contra
Hilarium & Prosperum miro arti-
ficio detorquet. Non tertium, quia in
objectionibus, & in Commonitorio
idem appetit ingenium. Non ultimum,
quoniam Vincentius Presbyter floruit
ætate Gennadii, & Prospero jam de-
functo.

Tertium argumentum petitur ex egra-
gio Opere Commonitorii. Illud enim
mirifice commendatur, ut demonstrat
Macedo cap. 3. prioris Commentatio-
nis. Deinde falsum est in hoc Opere
Vincentium loqui contra discipulos Au-
gustini, quos optime noverat à Cœlestino singulari elogio condecoratos.
Præterea verba illa Commonitorii in
conventiculo Ecclesiæ sua aperte signi-
ficant aliquam Congregationem hæreti-
corum, non sectatores Augustinianæ
doctrinæ. Rursus verba cap. 37. Au-
dient polliceri, & docere, &c. explica-
ri debent catholice, non in sensu Se-
mipelagiano: quandoquidem in senten-
tia quoque Augustiniana orandum &
pulsandum est, ut speciale illam gra-
tiam obtineamus. Resp. Commonito-
rium Vincentii utilissimum esse in iis,
quæ pertinent ad doctrinam de Patrum
tradi-

14. Solvitur 2da
Objec-
tio.

15. Solvitur 3ua
Objec-
tio.

traditionibus, & usu earumdem: uti Collationes Cassiani perutiles sunt in iis, quæ spectant Monachorum institutionem, unde utrumque Opus suas laudes promeretur, hoc excepto quod Semipelagianum instaurat. Existimabant Semipelagiani Augustinianam doctrinam approbatam à Cœlestino in superioribus libris, non vero in postremis, ubi Augustinus disputat de electione secundum propositum, & de necessitate gratia ad initium fidei: atque ita opinatus est Lirinensis. Habebantur ab iisdem Semipelagianis assertores doctrinæ Augustinianæ, ut sèpè numero dictum est, Prædestinationi atque inimici libertatis. Non ergo mirum si Vincentius illorum palæstram dixerit *conventiculum*. Laudata verba ex cap. 37. Commonitorii nequeunt habere Augustinianum sensum; in quo specialis gratia confortur aliquando etiam non quærentibus, nec pulsantibus: imo ut quæramus & pulsamus, est necessaria.

16.
Solvitur 4ta
Objectio.

Ultimum argumentum petitur ex sanctitate Vincentii. Nam Vincentius scripsit post Cœlestini Epistolam, in qua Semipelagianismus aperte damnatus est. Id autem Vincentius vel ignorabat, vel non. Si non ignorabat, erat in eo hæresis pertinacia. Si ignorabat, jam erat hac ignorantia vincibilis, ideoque à peccato non poterat eum excusare. Addit Macedo: Norisius negat Faustum, aliosque Semipelagianos potuisse excusari per ignorantiam invincibilem: quomodo ergo excusabitur Lirinensis? Insuper Semipelagiani appellantur à Norisio *calumniatores*, *lupi*, & *hypocrita*: non ergo adorandi sunt; neque enim sumus in Ægypto, ubi colebantur Lupi cum Anubi, & Ap. Tandem Semipelagianismus jam damnatus erat cum hæresi Pelagiana; ut colligitur ex Augustino cap. 2. de Prædest. SS. Omnes itaque Semipelagiani erant hæretici, qualem fuisse Vincentium Lirinensem nemo affirmabit. Hæc & alia plura hujus generis Macedo in Comment. 2. pro S. Hilario Arelatensi, quæ etiam valida sunt pro Vincentio. — Resp. & nos Lirinensium Monachorum defendere sanctitatem, ut diximus in Prænotatione hujus Capitis. Ad primum tamen respondemus Vincentium, Hilarium, & Semipelagianos reliquos non ignorasse Epistolam Cœlestini, sed existimasse non omnia, quæ scriperat Augustinus, præsertim in postremis Operibus fuisse à Pontifice comprobata, maxime quod Capitula annexa Epi-

stolæ, in quibus Semipelagianismus aperte damnatur, non sunt Cœlestini. Ignorantiam in Semipelagianis dicimus fuisse vincibilem, quoniam poterant vivi illi docti illam exuere diligentiori studio atque labore: negamus tamen non posse excusari ab hæresi; quoniam nec ignorantia vincibilis est peccatum, si sit eorum, quæ quis scire non tenetur, ut docet S. Thomas 1. 2. q. 76. art. 2. Videatur Norisius dissert. 3. ad Scrupulos Anonymi §. 3. Response vi. & vii. Ad 2. Resp. recte Norisium scribere Faustum non excusari per ignorantiam invincibilem, quoniam non fuit in Semipelagianis hæc ignorantia, ut male scripsit Ariaga in 1. P. disp. 36. num. 21. quippe ignorantia invincibilis ea est, quam nulla ratione possumus superare: excusantur autem complures Semipelagiani ignorantia vincibili eorum, quæ scire non tenebantur. Ad tertium dictum fuisse inter Semipelagianos, qui doctrinam Augustini reprehendebant non intelligendo, & alios, qui eam rodebant intelligere nolendo, ut inquit Prosper in Praef. ad objecta Gallorum: illi, inter quos connumeramus Vincentium & Hilarium, appellantur à Prospero *Fratres*, *dilectores*, & *sandi*; & similiter dicuntur à Norisio lib. 2. cap. 5. alii autem calumniatores & hypocrita erant, faltem verbotenus, atque in hoc Norisius loquitur cum eodem Prospero, cap. x. ejusdem libri. Legendum Scriptor Eminentissimus §. 2. cit. dissert. ad Scrupulos Anonymi Resp. 2. ubi consimilem objectionem exemplo Hieronymi, & Cyrilli, & eruditione plurimæ egregie refellit. Ad ultimum respondeo Semipelagianorum plures ignorasse sanctitatem suam fuisse in Pelagio damnatam, ignorantia tamen superius explicata. Enimvero S. P. Augustinus initio libri de Prædest. SS. facit eos plurimum à Pelagianorum errore discerni; Prosper, ut dictum est Propri. non denegat Cassianum esse Catholicum, quamquam implicite Semipelagianum dogma cohæret cum assertione Pelagii, *Gratia Dei* datur secundum merita nostra. Semipelagianismus expresse damnatus est sub Felice IV. à Synodo Arausiana, atque, ut Norisius scribit lib. 2. cap. 23. ad hæc usque tempora *citra læsa fidei crimen* propugnabatur. Quare nulla injuria irrogatur sanctis viris, qui ante celebrationem illius Synodi dicuntur Semipelagianorum asseruisse sententias: quemadmodum eo loco demonstrat doctissimus Cardinalis auctoritate & exemplo.

PRO.

17.
Quid sen-
tendum de
s. Hilario.

PROPOSITIO IV. Judicium de S. Hilario Arelatensi connumerando inter Semipelagianos grave est, libratum, & verum.

Duo Norisius de S. Hilario Arelatensi affirmavit; unum, Semipelagianorum opinionibus adhæsisse, lib. 2. H. P. cap. 2. alterum nescire se, an tandem aliquando errorem Hilarius abdicaverit, lib. 2. cap. 13. Quantum ad primum attinet, depugnarunt contra Norisium præ ceteris Bruno Neusser, & Mace- do, sed viri eruditii Norisio subscripti- runt fere omnes, ut affirmant Ballerini lib. 2. observat. cap. 1. Quantum ve- ro ad secundum Ballerini ipsi eodem lib. cap. 8. post Tillemontium in vita S. Hilarii, & Pagium ad annum 445. putant certissimum esse, quod Hilarius errorem suum deposuerit. Itaque dico certum esse Hilarii Semipelagianum, incertam abdicationem, & judicium Norisianum bene ponderatum atque gra- vissimum. At primum demonstratur ex Epistola S. Prosperi hæc ad Augusti- num scribentis: *Nam unum eorum præcipue auctoritatis, & spiritualium stu- diorum virum, S. Hilarium Arelatensem Episcopum sciat Beatitudo tua admiratorem, sectatorem in aliis omnibus tuae esse doctrine, & de hoc quod in que- relam trahit, jam pridem apud sanctitatem tuam sensum suum per literas velle conserve. Sed quia utrum hoc facturus, aut quo sine sit facturus, in- certum est, &c.* Hoc testimonium adeo clarum est (inquit Nat. Alex. Tom. 5. H. E. pag. 52. cui subscripti- Pagi ad annum 445, num. 18. Grav- son. Tom. 2. H. pag. 164. Tournely lib. 1. de Grat pag. 92.) adeo clarum est, ut nemo diffiteri possit, Hilarius Semipelagianorum errorum tinctum fuisse fuligine. Et revera in Epistola Prosperi legendus non est pro Hilario Honoratus, ut quidam putabant, cum MSS. omnia, inquit PP. S. Mauri in notis ad Epist. Prosperi Tom. x. Op. S. Aug. Hilarium ferant. Neque Prosper intelligendus est de Hilario altero, qui una simul scriptit ad Augustinum; quoniam Hilarius iste Laicum se nominat, & vicissim Augustinus cap. 1. de Pra- dest. SS. illum appellat Filium: ac præterea testatur se nibil de veritate ac do- trina S. Patris dubitare, ejusque præ- sentiæ deliciis aliquando fuisse potum. Quæ nequeunt in Arelatensem Episco- pum convenire, inquit in notis ad Epistol. Hilarii doctissimi Mauro - Bene- dictini. Insulæ autem, atque inepta- sunt exclamationes Brunonis Neusser in R. P. Berti Theol. Tom. III.

sua pro S. Hilario Apologia scribentis, *Si est Hilarius admirator, & Sectator Augustini, quomodo Semipelagianus?* Digna sane risu argumentatio! quasi Prosper dicat Hilarium sectari in omnibus Augustinianam sententiam, nec in questionem trahere quæ S. Pater in li- bris posterioribus disputavit: quasi de ceteris quoque Semipelagianis non con- testetur Augustini sanctitatem doctrinamque, hoc excepto quod spectat initium fidei, & electionem secundum propositum, *in factis ac dictis omnibus admirari:* quasi demum Augustinus ipse de Dono Pers. cap. 21. suam non profiteatur Semipelagianis gratitudinem, quod in ceteris suam placita ample- cterentur. Cum itaque S. Prosper scri- bat Hilarium Episcopum Arelatensem accessisse Semipelagianis, neque substi- tuendus sit Honoratus, neque Hilarius alter Augustini discipulus, & collega Prosperi, non Episcopus, sed Laicus; de Semipelagianismo Arelatensis addu- bitare non possumus.

Objiciunt Adversarii 1. Norisium nec unum pro sua sententia posse citare Auctorem. Sed nos jam aliquos, nec infini ordinis, memoravimus. His addimus cum præclarissimo Auctore dissert. 3. §. 3. ad Scrup. Anonymi, Theophilum Raynaudum de bonis, ac malis libris n. 181. & Thomassinum su- periori §. laudatum. Accedit Lucas Holstenius, & Sirmondus, de quibus ibidem Norisius in responsione ad Ap- pendicem ejusdem Operis: qui addit in Adventoria Usserium, P. Gabrielem de Henao, Christianum Lupum, Gil- bertum Maguinum, Sammarthanos fra- tres, & alios. Sed post apertissimum testimonium S. Prosperi, necesse est ceteros numerare.

Secundo objiciunt, Hilarium Arela- tensem esse revera Auctorem Epistolæ Objec- 18. to 2da tollitur.

ad Augustinum scriptæ adversus Massi- lienses. 1. Quia S. Prosper affirmat Hilarium Arelatensem velle cum Augu- stino sensum suum conferre per literas. 2. Quia Hilarius Arelatensis jam Augu- stino notus erat, illum audierat in Af- rica, & ad eum scripserat Siracusis Epi- stolam, quæ nunc est inter Augustinianas 156 alias 83. Hæc autem omnia conveniunt Auctori Epistolæ contra Se- mipelagianos. 3. Quia Augustinus re- spondens Prospero nullam fecit Hilarii mentionem, ideoque noverat optime ingenuam ipsius fidem. — Resp. hæc nullius esse momenti: liquet enim Aucto- rem prædictæ Epistolæ fuisse Laicum, & etiam egisse cum Prospero, ut suis

U. lite-

literis Augustino dogmata Massiliensem intimaret, quemadmodum nec in quaⁿtionem vocasse ullum Sancti Doctoris assertum: quæ omnia suis in literis proficitur. Quomodo ergo Prosper hunc appellat Episcopum? Quomodo scribit trahere in querelam Augustini nonnullas disputationes? Quomodo ignorare poterat num, vel quo animo esset ad Augustinum scripturus? Falluntur ergo impugnatores Notissi errore maximo, & falsitatem superaddunt falsitati. Enimvero Arelatenis admodum juvenis, ut scribit Eucherius, se recepit in Monasterium, nec invenitur suis in unquam in Africa. Epistola etiam scripta ad Augustinum Syracusis non est Hilarii Arelatensis, imo fortassis nullius Hilarii, sed Hilari, ut ex vetustis Ms. observarunt Benedictini. Alterius tamen Hilarii esse minime denegamus. Arelatenis non meminit Augustinus, vel quia sanctum virum sui amatorem noluit aperte redarguere, vel quia ejus epistles expectabat, quem scripturam, et si dubitanter, præmontit Beatus Prosper.

20.
Objec^o 3ta reprimur.
Opponunt 3. S. Hilarius anno 429. nondondum fuisse Episcopum Arelatensem; nam ex Parænetica Eucherii ad Vale-rianum colligitur Hilarius induisse Mo-nachum Lirinensem, quando S. Petro-nius electus est Antistes Bononiensem; id est, anno 430. Hilarius, inquit Eu-cherius, nuper, & in Italia nunc An-tistes Petronius, ambo ex illa plenissima, ut ajunt, mundanæ potestatis sedē unus in Religionis, alter in Sacerdotii nomen ascendit. — Respondeo falso esse, quod Hilarius electus non sit Episcopus Arelatensis an 429. Manifestum quippe est Honoratum prædecessorem Hilarii subrogatum fuisse Patroclo anno 426. sedisse autem duobus annis, & in pace quieuisse die 14. vel 15. aut 16. Janua-rii anno 429. ut constat ex Oratione funebri habita in laudem Honorati ab eodem Hilario. Statim vero, ac Hilarius interfuit morti ac parentalibus Ho-norati, infulas hujus obtinuit, ut con-stat ex vita Hilarii conscripta ab Hono-rato Massiliensi. Itaque verborum Eu-cherii sensus est, Hilarius nuper An-tistes Arelatensis, & Petronius nunc Epi-scopus in Italia, &c. ita ut τὸ nuper non ad Monachatum Hilarii, sed ad dignitatem Episcopatus sit referendum. Quod animadverterat Norisius lib. 2° cap. 2. unde forte Macedo argumen-tum suffratus est, dissimulata respon-sione. Cæterum Hilarius fuit in Monaste-rio Lirinensti longe ante annum 430. & Eucherius ipse in libro de Laudibus Ere-

mi edito anno 428. meminit ipsius Hilarii jam Monachi Lirinensis, ut obser-
vat Pagius ad hunc an. num. 25.

Quarto loco objicunt verba Augu-
stini scribentis de Dono Persev. cap. Objecio 4ta
21. *Nunc facio libros, in quibus Opuscula mea retractanda suscepimus.* At li-
bers Retractat. juxta Norisium explevit
S. Pater anno 417. ut docet cap. ulti-
mo lib. 1. H. P. Ergo ante annum 428.
quando certe Hilarius non erat Episco-
pus Arelatenensis, Hilarius & Propter
contra Semipelagianos scripserant ad
Augustinum. — Resp. S. Patri consi-
lium fuisse non solum libros retractare,
sed & Opuscula, & Epistolas, & Tra-
ctatus omnes judicaria severitate recen-
sere, ut ipse scribit in Prologo Retra-
ctionum. Expleverat ergo anno 417.
duos Retractationum libros, sed re-
tractanda suscepserat opuscula alia, quod
non potuit perficere à Juliano, & à Se-
mipelagianis provocatus ad nova certa-
mina. Quare nihil mirum si de Do-
no Persev. ait, *Nunc facio libros, in*
quibus Opuscula mea retractanda suscep-
pi; ubi etiam consulto scripsit *opuscula*,
designando Conciones, & Epistolas non-
dum redactas ad judicium censoriae se-
veritatis. Reliqua Adversariorum ar-
gumenta aut soluta sunt Propositioni-
bus præcedentibus, aut talia sunt, quæ
aliam non merentur responsionem.

Demonstrandum jam est, non esse 22.
certum, quod Hilarius abdixerit do- Et utrum
gmata Semipelagiana. Pagius, Tillemon- hunc ero-
tius, & Ballerini fratres id probant ex rem depo-
antiquissimo Auctore vita S. Hilarii in- suerit S. Hi-
ter Opera S. Leonis pag. 913. ubi in- larius.
ducit Hilarium sic loquentem: Cum
ipsius mundi principibus, cum quibus
Apostolus describit bellum iuge esse, con-
fluxinus, quod nulli deerit, quicunque
ad beatitudinem cœlesti gratia prae-
dente, & industria subsequenti voluerit
pervenire. Quæ verba (inquit Pa-
gius) longe clariora sunt, quam quæ
afferuntur, ut probetur novam adver-
sus Sanctum Augustinum doctrinam ini-
tio fuisse secutum. At non ita est.
Primo his verbis assurit tantum ne-
cessitas prævenientis gratiæ ad operis
perfectionem, & consecutionem beat-
itudinis: imo Semipelagiani omnes,
aut plerique saltem, ut scribit alter Hi-
larius, fatebantur ad nullum opus vel
incipiendum, nedum perficiendum, quem-
quam sibi sufficere: non ergo sufficit
ad Semipelagianismum vitandum confi-
teri gratiam præcedentem, quâ perve-
niat ad beatitudinem quicunque voluerit.
Deinde

Deinde, ut gratis detur, afferi prædictis verbis necessitatem prævenientis gratiæ etiam ad bonam voluntatem; neque hanc Semipelagiani negabant; ut constat ex verbis Prosperi in Epist. ad Augustinum, *Voluntates secundum suamphantasiam a gratia non negant esse præventas*: & ex ipso Augustino scribente de Prædest. SS. cap. 1. *Pervenerunt etiam, ut præveniri voluntates hominum Dei gratia fateantur*. Id vero quo sensu confiterentur Semipelagiani, dicam proximo capite v. Satis est nunc, prædicta Hilarii verba non esse adeo clara, ut eruditii viri judicarunt. Addo similia scripsisse aliquando Cassianum; non posse tamen à Semipelagianismo excusari, propterea quod licet fateretur non solum actuum, verum etiam cogitationum à Deo esse principium, agnoscet tamen sine gratia ante perfectam voluntatem laudabiles quosdam motus, & appetitus virtutum; ut ostendi Prop. I. Et denique nullus Semipelagianorum ad initium quoque hujusmodi appetitum negavit gratiam aut naturalis conditionis, aut legis & doctrinæ, etiam interioris; sed denegavit solam gratiam voluntatis, & operis, quam prædicta verba Hilarii Arelatensis expresse non probant.

23. Opinio Au-
thoris.

Attamen ob Hilarii sanctitatem firmissime teneo, quod si errorem suum novit, illum absque ulla hesitatione deponuit. Quod ad credendum adducor primo ex Sancti viri emendatione, ubi cognovit, quæ male gesserat in causa Celidonii, acriter reprehensus à S. Leone Papa in Epistola ad Episcopos per Viennensem Provinciam constitutos.

2. Ex ipsa Epistola Prosperi exhibente nobis Hilarium, ut virum spiritualium studiorum, & cupidum conferendi cum Augustino per literas sensum suum; quod argumentum movit Gilbertum Maguinum, ut certo crederet Hilarium abdicasse Semipelagianos errores in Confut. Hist. Prædest. p. 2. cap. 2. Verum hæc probabilem fidem faciunt, non certam. Denique nullam perniciacis erroris suspicionem patitur S. Hilarii inculpata vita, & doctrina: ob quam in Epitaphio Templi Arelatensis merito dictus est

Gemma Sacerdotum, plebisque, orbisque Magister.

24. Gennadius ad Semipe-
lagianos de-
clinavit.

PROPOSITIO V. Gennadius ad Semipelagianos declinavit.

Ita communiter Historici contra Franciscum Suarez. Et probatur quoniam Gennadius in lib. de viris illustribus Ru. R. P. Berti Theol. Tom. III.

finum, quem Anastasius Papa in Epist. ad Joan. Jerosolym. declarat à suis partibus alienum, cap. 17. *Doctorum Ecclesie partem non minimam*, ejusque invictivas ad utilitatem Ecclesie, auxiliante Domino scriptas autummat, non veritus appellare Hieronymum obrectatorem incitatum stimulo amulatio-
nis, & vertentem stylum suum ad obloquium. De Prospero pariter sap. 84. scribit: *Legi & librum adversus Opuscula sub persona Cassiani, quæ Ecclesia Dei salutaria probat, ille infamut nociva*. Contra Sancti Cassiani Opera magnifice laudat tum hoc loco, tum cap. 63. agens de Eucherio. Libros Fausti Semipelagianorum antesignani cap. 85. appellat *Opus egregium*. Denique etiam de Augustino scribit cap. 38. *Error illius sermone multo, ut dixi, contratus, lucta hostium exaggeratus necdum heresis quaestione dedit*. Quæ tamen à Gennadio dicta sunt in Augustinum injuriosa, non reperiuntur in perverto Codice Corbejensi, ut adnotavit doctissimus Mabillonius Tom. 2. *Analect. cap. 44. Legatur Cardinalis Norisius lib. 2. cap. 16. & Appendix cap. 4. Joannes Gonzalez Controv. iv art. 14. Vossius H. P. lib. 1. cap. xi. Censura Lovaniensium, & admonit. PP. BB. præfixa Operi de Ecclesiasticis Dogmatibus, Baronius, Spondanus, Pagi, & Bellarminus de Script. Eccles. ad annum 490. &c.*

Obijcies 1. Gennadius lib. de Viris illustribus laudat Severum Sulpitium, quod ab errore Semipelagianorum resipuerit — Resp. hæc habere Gennadium: *In senectute sua à Pelagianis deceptus, & agnoscens loquacitatis culpam, silentium usque ad mortem tenuit*. A Semipelagianis damnabantur plura errorum portenta, quæ asserebant Pelagiani, & magnum erat inter utrosque discrimen; ut constat ex dictis.

Ob. 2. In lib. de Ecl. dogmat. cap. 56. ait Gennadius: *Nullum credimus ad salutem, nisi Deo invitante venire, nullum nisi Deo auxiliante operari*: & cap.

21. *Initium salutis nostra Deo misericordie, & inspirante babere nos credimus*. —

Resp. 1. cum Norisio lib. 2. cap. 16. & Pagio ad annum 490. num. 21. librum de Ecclesiasticis dogmatibus utique catholicam continere doctrinam,

sed scriptum à Gennadio multo tempore post librum de Viris illustribus, & jam recensitus à Gelasio inter apocrypha Opusculis Cassiani & Fausti, quæ Gennadius tam impense laudaverat — Resp. 2. in illo Operi fuisse à Catholi-

25. Solvitur ob-
jectio 1ma.

26. Solvitur ob-
jectio 2da.

co Scriptore interposita nonnulla verba ob latentem hæresim Pelagianam, ut observarunt ex pluribus collatis ms. PP. Mauro-Benedictino. — Resp. 3. posse prædicta Gennadii verba accipi de aliquo gratiarum genere nec denegato à Pelagianis: quibuscum Auctorem hujus Operis convenire probant Doctores Lovanienses, ex quo nusquam meminerit peccati originalis, aut baptismatis infantium in remissionem peccatorum; cumque multos nominet hæreticos, nusquam meminerit Pelagi, aut prolati contra eum catholici dogmatis: idem confirmat Ecclesia Lugdunensis, cujus extat judicium de hoc libro Tom. ix. Biblioth. PP. Demonstrant alii confersa Semipelagianismi semina in capite primo ac vicesimo, ubi docet vigere in homine lapsi electionem ad querendam salutem, cum aliis Semipelagianismi characteribus. Denique & respondetur addubitate plures, an Opus illud sit genuinum, editumque à Gennadio. Scimus Vossium cit. loco affirmare, quod in quibusdam Belgii Bibliothecis inscribitur aut Fulgentio, aut Isidoro, aut Gregorio Papæ. Antiqui Scholastici cum Magistro lib. 2. dist. 35. & lib. 4. dist. 12. tribuerunt illud Augustino, Benedictini in Append. Tomo viii. Augustinianæ Paris. edit. notant à Trithemio lib. de Script. Eccl. & à Joanne Bælo Cent. 2. Scriptorum Britanniæ adscribi Alcuino: unde scite admodum, & caute eidem Operi hunc fecere titulum. *Liber Gennadio tributus.*

27. Objiciunt 3. Gennadius cap. ult. de Viris ill. ait de se ipso: *Et opus de Fide mea misi ad Beatum Gelasium.*

Solvitur ob. lectione 3ia. Quem textum ita legendum esse, non autem, *hoc opus, &c.* adnotarunt Vossius, Norisius, & Pagius. Loquitur ergo Gennadius de alio Operi, id est, de Ecclesi. Dogmatibus: non est autem probabile Gennadium ausum mittere librum infirmum Semipelagianismo ad Pontificem, qui jam Semipelagianos reprobaverat. Ad hanc objectionem tenet prima, & postrema responsio præcedens. Atque etiam resp. optime emendatum ab eruditis viris textum Gennadii, cum certum sit librum de Viris ill. non esse opus de fide. Sed neque certum est Opus de fide Gennadii esse librum de Eccl. Dogmatibus: & multo minus est certum probatam fuisse à Gelasio fidem ipsius Gennadii. Is fertur scripsisse contra Pelagium libros, qui deperierunt. Hos misit fortasse ad Gelasium: atque, si dividinare fas est, hos libros appellat Opus

de fide sua. Addo in pluribus Ms. & editis libris de Viris illustribus desiderari caput illud ultimum, in quo Gennadius loquitur de se ipso. Vide Tom. 1. Op. 8. Hieronymi vet. editionum.

Objiciunt ultimo: Quæ Gennadius scripsit de Cassiano & de Fausto, dicta ab eo fuerunt per ignorantiam facti: unde ex illorum laudibus nulla erroris nota potest inferri quantum spectat ad dogma — Resp. id minus esse credibile. Gennadius enim vixit paullo post Hilarius & Prosperum, qui ex Gallia Romam profecti Cœlestini literas ad Galliarum Antistites impetrarunt. In his literis Prosper & Hilarius à Pontifice magnopere laudantur, & redarguntur Augustinianæ doctrinæ calumniatores. Id profecto non potuit Gennadius ignorare, nisi addat ignorantia crimen mendacii. Cap. enim 84. ait se legisse Prospere contra Collatorem Opuscula: & si legisse verum est, viderit cap. 21. num. 58. Cœlestinum reprehendisse Cassianum, ademissis Massiliensibus libertatem malæ loquentia, & Augustini Opera celebri elogio probasse. Quare aut mentitur, & ista non legit; aut fuisse in criminationem Prospere, & in laudes Massiliensium non laboravit facti ignorantia. At si ignarus hæc scriperit, si malevolus; negari non potest plus æquo in Semipelagianos fuisse studiosum.

APPENDIX.

Quum ad salvandam rectam fidem & sanctitatem quorundam Semipelagianorum, necesse sit affirmare interpretatos brevis, fuisse Epistolam S. Cœlestini eo sensu, quod in ea approbata sit doctrina S. Augustini in Operibus scriptis adversus Pelagianos, non autem in postremis, quibus Semipelagianismus suffuditur; ne quis inferat minus valida esse argumenta, quæ pro nonnullis capitibus Augustinensis Scholæ petuntur ex libris de Correptione & Gratia, de Prædest. SS. & de Dono perseverantia, opere pretium est refutare fallacem illam Semipelagianorum opinionem: quod præstat Augustini discipulus & defensor S. Prospere contra Collatorem cap. xxi. num. 59. *Maneat plane (inquit) maneat ista conditio, ut horum librorum novitas repudiata videatur, si in eadem causa ejusdem viri dissentit antiquitas: & aut inutile, aut incongruum judicetur quod ab his, quæ contra Pelagianos condidit, diffonans invenitur.* Atque enumeratis Augustini adversus Pelagianos scriptis, subjungit Prosper: *Et si in omnibus open-*

ribus, multisque aliis, que enumerare longum est, idem doctrina spiritus, eadem prædicationis forma præcessit; agnoscant columnatores superfluo se objicere, quod bis libris non speciale neque disertum testimonium sit perbibitum, quorum in cunctis voluminibus norma laudatur. Apostolica enim Sedes quod à præcogni-

tis sibi non discrepat, cum præcognitis probat; & quod iudicio jungit, laude non dividit. Cæterum quo loco habuerint doctrinam Sancti Patris una cum Cœlestino posteriores Pontifices, demonstratum est Tomo 1. in præfatione ad librum de Electione Sanctorum.

C A P U T IV.

Demonstratur contra Semipelagianos prævenientis Gratiae ad initium Fidei necessitas.

S U M M A R I U M.

1. Ratio hujus positionis.
2. Gratia Christi ad initium fidei necessaria est.
3. & 4. Demonstratur ulterius.
5. 6. 7. 8. & 9. Repelluntur Objectiones.
10. Quid dicendum de bonis operibus Infideli.
- II. Objectione ultima Solvitur.

I.
Ratio hujus positionis.

ET si potest quisque dogma Catholico cum ex disputatis postremo capite de H.P. atque ex præcedentibus quatuor plenissime percipere, & propugnare; ne videamur tamen aut de Scholasticis dissidijs, aut de quæstionibus Critico-Historicis, quam de Polemicis ad fidem pertinentibus magis esse solliciti: volumus de Gratia necessitate ad initium fidei hoc loco breviter pertractare. Ita Augustinus postquam Christi gratiam necessariam esse ad quodlibet opus salutare, & non dari secundum merita nostra plurimis operibus demonstraverat; Semipelagianos fidem ab operibus distinguentes, singulare Opere de Prædestinatione Sanctorum refutavit, quasi in compendium redactis, & ad suscitatam à Massiliensibus quæstionem applicatis superiorum librorum argumentationibus. Ex eodem de Prædestinatione SS. libro, & ex Operre Prosperi adversus Collatorem, ubi occurunt plura ad eliminandum Semipelagianismum perutilia, curabo præfettim totam dirimere controversiam. Pro qua sciendum est disputationem institui de Fide; prout ad salutem aeternam ordinatur, queram Christiani sumus, & ad justificationem disponimur: nam ad fidem humanam, quæ ab impiis, & infidelibus nemo discernitur, confessu omnium nullam gratiae opitulationem requirit, nisi illam, qua creati sumus cum participatione rationis.

2.
Gratia Christi ad initium fidei necessaria est.
Sacræ literis, simulque Augustinianis argumentationibus primum evincitur 1. Apost. ad Rom. xi. v. 6. ait; *Si autem gratia, jam non ex operibus: quo te-*

stimonio probatur non dari gratiam secundum merita nostra: Atqui non receditur ab hac Pelagiana sententia, si non pertinet ad Dei gratiam quod credere cœpimus, ut Augustinus docet de Prædest. Sanct. cap. 2. n. 3. Igitur quod credere incipiamus pertinet ad gratiam Dei. II. Idem Apost. ad Rom. xi. v. 35. inquit: *Quis prior dedit illi, & retribuetur ei?* Atqui si initium fidei nostræ ex nobis est, *Initium fidei nostræ priores damus Deo, ut retribuatur nobis supplementum ejus, & si quid aliud fideliter poscimus, at eodem cap. n. 4.* Augustinus. Non est ergo duntaxat ex nobis initium fidei nostræ. III. Idem Apostolus in 1. ad Corinth. cap. 4. n. 7. habet: *Quis enim te discernit?* At si penes nativas arbitrii vires foret virtus credendi, uti S. Pater demonstrat eodem libro cap. 3. n. 7. usque ad cap. 5. num. 10. posset dicere homo inflatus adversus alterum, *discernit me fides mea, justitia mea.* Igitur credere penes naturales arbitrii vires non est. Vide etiam de lib. arb. cap. 7. num. 15. & quæ nos disseruimus cap. præcedentis libri XII. Prop. prima. IV. Ita Apostolus loquitur ad Philip. 1. 29. *Vobis donatum est pro Christo, non solum ut credatis in eum, verum etiam ut patiamini pro eo:* Ad patiendum pro Christo requiritur gratia: Pariter ergo requiritur ad credendum in Christum: nam ut S. Pater ratiocinatur ibid. cap. 2. *Utrumque ostendit Dei donum, quia utrumque dixit esse donatum.* Nec ait, ut plenius, & perfectius credatis in eum, sed ut credatis. V. Ad Corinth. 1. cap. 7. 25. de se ipso ait Paulus, *Misericordiam consecutus a Domino, ut sim fidelis:*

U 3 Sed,

Sed, ut Augustinus differit eodem loco num. 5. non dixit Apostolus *seipsum misericordiam consecutum, ut fidelior, sed ut fidelis esset.* Sciebat ergo initium fidei suæ donum esse misericorditer sibi collatum. VI. *Quis non videt prius esse cogitare, quam credere?* Inquit eodem loco Augustinus: Atqui sancta cogitatio est donum gratiæ, per Apostolum 2. ad Corinth. cap. 3. vers. 5. *Non quod sufficientes simus cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis.* Erit ergo donum gratiæ ipsum credere. Legite etiam de Grat. & lib. arb. citato cap. 7. num. 16. VII. Oramus Deum, *ut nobis adaperiat ostium verbi sui*, cum Apostolo ad Coloss. 4. v. 3. nec orando petitur nisi quod ab ipso tribuitur. Atqui per *ostii aperi- tione initium fidei audientium significavit* Apostolus, inquit Augustinus cap. 20. num. 41. Est itaque oratio nostra *aper- tissima demonstratio, etiam ipsum initium fidei esse Donum Dei.* Hæc divinarum Scripturarum testimonia non esse accipienda de gratia ordinis naturalis demonstratum est citata prop. 1. cap. xii. præcedentis.

3.
Probatur
2dō.

Probatur 2. ex Conciliis. Primum ex canone 6. Arausiano non semel repetito. Deinde etiam ex Tridentino fess. 6. can. 3. & 5. de quibus eodem cap. xii.

Tertio loco demonstratur ex Patribus. Plura ex his proferunt Bellarminus lib. 6. de Gratia & lib. arbit. cap. 4. & L'Herminier Tom. 4. pag. 130. & sequentib. sed omnia fere generalia sunt, probantque necessitatem gratiæ ad initium eu- jusque boni operis. Semipelagianos ergo fidem ab operibus distinguentes validius impugnant sequentia. Justinus Apolog. 2. ait: *Ipse persuadet, atque ad fidem nos adducit.* Clemens Alex. lib. 2. Stromat. *Fides non est electionis bonum opus, sed assensus valido alicui præstitus.* Ireneus lib. 14. adv. Hæres. cap. 9. *Im- possible sine Deo discere Deum.* Basilius in Ps. 115. *Fides multo superior rationa- libus methodis animam ad assensum tra- bendo. . . . sancti Spiritus operationi- bus in nobis efficitur.* Greg. Nazianz. orat 42. *Possibile non est terreni corpo- ris, ac mentis captiva crassitatem Deum concipere, nisi auxilio confortatam.* Hæc, aliaque plura cum græce, tum latine col- lecta invenies apud Cl. Isaacum Haber- tum. lib. 1. Theologæ Græcorum Pa- trum cap. 8. De S. Joanne Chrysostomo satis disputavi cap. 2. Augustini mentem scrutatus sum nuper. Martyris Cypriani sententiam demonstrat idem Augustinus de Præd. SS. cap. 14. num. 28.

de aliis Patribus præsertim Augustino posterioribus nemo dubius erit. Si ve- teres aliquando non tam aperite locuti sunt, non disputabant contra inimicos Ecclesiæ, securi loquebantur, & con- ciones habebant ad populum, ut per- sepe monui cum ipso met Augustino eo- dem cap. 14. num. 27.

Demonstratur præterea propositio rati- onibus Theologicis. Quarum sit pri- ma: Fides est iustificationis nostræ prin- cipium: *Justificationis principium à grati- a præveniente sumendum est.* Ergo à gratia præveniente efficitur ipsa fides. Et minor quidem propositio est definita canone Tridentino. Majorem probat Augustinus eodem lib. de Præd. SS. cap. 7. n. 12. ex verbis Apostoli ad Galatas 2. 16. *Nos in Christo Iesu credimus, ut justificemur ex fide Christi.* Apostolus autem ideo dicit *ex fide justificari boni- nem, non ex operibus, quia ipsa prima datur, ex qua impetrantur cætera, quæ proprie opera nuncupantur, in quibus justæ vivimus.* Probat eamdem maior- rem S. Pater ex Psal. 126. *Nisi Domi- nus ædificaverit dominum, &c. ex quo ita Semipelagianos comprimit: Et dicitur à vobis, Fides est à nobis, cætera à Do- mino ad iustitiam pertinentia: quasi ad ædificium non pertineat fides, quasi ad ædificium, inquam, non pertineat fun- damentum.* Sic altera argumentatio: In fide nostra adimplentur promissiones fa- ctae à Deo semini Abraham, ut docet Apostolus ad Rom. 4. 16. Si ergo initium fidei sit ex nobis, ut *Dei promissa compleantur non in Dei, sed in boni- num est potestate, & quod à Domino pro- missum est, ab ipsis redditur Abraham.* Ita S. Doctor cap. x. num. 19. Postrema ra- tio, ut ultima primis cohærent, sit: Gra- tia non est merces operum naturalium: *Quis autem dicat eum, qui jam cæpit credere, ab illo, in quem credit, nibil mereri?* ait magnus Fidei athleta cap. 2. num. 4. Si initium fidei sit ex nobis; erit gratia naturalium meritorum sti- pendium & merces.

OBJECTIONES DISSOLVUNTUR.

Sempelagiani autem errorem suum sequentibus argumentis conabantur de- fendere. Objiciebant 1. apud Augusti- num de Præd. SS. cap. 6. num. 11. Multi audiunt verbum veritatis; sed alii cre- dunt, alii contradicunt: volunt ergo isti credere, nolunt autem illi — Rep. S. Pater: *Quis hoc ignorat? quis hoc neget?* Sed cum aliis præparetur, aliis non præparetur voluntas à Domino, di- scernendum est utique, quid veniat de miseri-

5.
Objec-
tio 1.
Solvitur.

misericordia ejus, quid de iudicio. Misericordia, quæ prævenit fidem, est in electione Dei, & præparatione divinorum auxiliorum. Vide quæ scribit Apostolus ad Rom. cap. xi. 19. & 20. Quærentibus autem cur uni donetur, alteri non donetur efficax auxilium ad credendum respondet eodem loco S. Pater, investigabiles esse vias Domini, & misericordiam quæ gratis liberat, & veritatem, quæ iuste iudicat. Atque id intelligendum est de hominibus sumptis comparative, ut explicavimus de H. P. cap. viii.

6.
Objec⁶to 2da
Solvitur.

*Objiciebat 2. apud eudem August. cap. 7. n. 12. Apostolus ad Eph. 2. v. 9. distinguit fidem ab operibus. Igitur ex quo gratia ad opera bona necessaria sit, non infertur illius ad initium fidei necessitas. Resp. distingendo antecedens: Apostolus fidem fecerit ab operibus, quatenus ipsa imperat cætera, quæ proprie nuncupant opera, in quibus iuste vivimus; concedo: quatenus ipsa fides non est opus & donum Dei merita nostra præveniens, nego antecedens. Ita Augustinus eodem loco adducens in sua responsionis confirmationem quod scribit ibidem Apostolus v. 8. *Gratia enim estis salvati per fidem, & hoc non ex vobis, donum enim Dei est: & verba Joannis cap. 6. 29. Hoc est opus Dei ut creditis in eum, quem misit ille. Si ergo fides est donum, & opus Dei, non distinguitur ab operibus, nisi sensu explicato.**

7.
Objec⁷to 3ta
Solvitur.

*Insuper objiciebant verba Apostoli ad Rom. x. 9. *Si confitearis ore tuo Dominum Jesum, & in corde tuo credideris, salvus eris: & quæ ibidem, atque ad Hebræos xi. proferuntur in fidei commendationem. Resp. ad 1. Sanctus Pater memorati libri cap. xi. num. 22. sic dicit, *Si credideris, salvus eris*, quem admodum dicitur ad Romanos viii. 12. *Si spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Utробique enim unum exigitur, alterum offertur. Igitur ut facta carnis mortificare donum Dei est, ita donum est confiteri & credere Dominum Jesum. Cæterum credere, mortificare opera carnis, aliaque id genus nobis præcipiuntur, & dona Dei esse monstrantur; quoniam ipse facit ut faciamus, ipse prior elegit nos, ipse operatur in nobis velle & perficere, ipse denique est electorum suorum virtus, fortitudo, ac præmium. Quod de laudibus fidei dictum est, solvitur à D. Prospero cap. 16. adversus Collatorem: *Apostolus enim laudat hominum fidem; sed pro hoc bono eorum agit gratias Deo. Videatur idem Apostolus ad Rom. 1. 8.****

Opponebant 4. Matthæi vii. 7. scriptum est, *Petite, & dabitur vobis: quærentis: & invenientis: pulsate, & aperebunt vobis. Ergo petere, querere, & pulsare nostrum est: cætera Deus supererogat. — Resp. nostrum quidem esse petere, querere, pulsare, at non sine gratia præveniente atque excitante. Nihil peti à Deo, ut oportet, sine gratia, demonstrat S. Pater de Dono Persev. cap. 23. ex orationibus Ecclesiæ, quibus Dominum obsecramus, ut faciat nos, quæ sibi sunt placentia, postulare: Quando enim, inquit non oratum est in Ecclesia pro insidelibus, atque inimicis ejus ut crederent? Ex Apostolo ad Rom. viii. 15. Accepisti spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, *Abba, Pater: & v. 26. Ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*, atque ex divinæ scripturæ locis consimilibus. Quibus recitatis, & expositis, Attendant ergo, inquit, quomodo falluntur, qui putant esse à nobis, non dari nobis, ut petamus, queramus, pulsenuis: & hoc esse dicunt, quo gratia prædicetur, merito nostro ut sequatur illa, cum accipimus petentes, & invenimus quærentes, aperebunturque pulsantibus. Nec volunt intelligere etiam hoc divini munieris esse, ut oremus, hoc est, petamus, queramus, atque pulsenuis. Addit præclarum Ambrosii testimonium, aliaque plura. Atque dicta modo de petitionibus, de quolibet bonæ voluntatis motu, vel opere ad justificationem spectante constanter teneto.*

Quinto objiciebant nonnulla Scripturarum sanctorum exempla. Primum est Objec⁹to 5ta Davidis, cùjus voluntas ædificandi tem-

plum bona erat, & commendatur 3. Regum cap. 8. 18. nec tamen erat à Domino, qui elegit filium ejus ut illud ædificaret nomini Dei Israël. Potest ergo similiter esse à nobis sine Deo bona voluntas credendi, qua bona sit & benemerens. Alterum exemplum est Cornelii, cùjus orationes & elemosynæ promeruerunt, ut per Apostolum Petrum instrueretur in fide, quemadmodum fuse narratur in x. cap. Actuum Apostolorum. Tertium est Zachæi, qui dum quærebat videre Jesum, & ascenderat hac de causa in arborem ficus, dicam Arabice *Giumum*, Syriæ *ficum sylvestrem*, à Dioscoride *Sycominum*, ab Evangelista *Sycomorus*, *sycomorum*; audire meruit Lucas 19. 5. Hodie in domo tua oportet me manere. Quartum est Nathanaelis, quem Jesus vocavit ad fidem, quoniam verus erat Israëlitæ.

Israelitā, neque dolus erat in illo, ut habetur Joan. 1. 47. Ultimum est Latronis, qui conversus ad Jesum meruit audire, *Hodie mecum eris in paradiſo*: *Lucæ xxiiii. 43.*

Generalis responsio est hæc omnia agere gratiam Salvatoris, ut inquit S. Prosper contra Collat. cap. 8. n. 22. Deinde expendamus singula. Non sequitur voluntatem ædificandi templum in Davide minime fuisse à gratia, propterea quod Deus elegerat ad opus istud Salomonem. Patri enim dederat Deus bonam voluntatem, filio concessit etiam operis complementum: cumque ille operetur in nobis velle, & perficere pro suo beneplacito, unigratiam inspirat ut velit, alteri etiam largitur ut faciat. S. Prosper citato libro cap. 12. n. 35. id dupli exempli confirmat. Primum est Apostolorum, qui utique bonam voluntatem predicandi Evangelium ex Deo habebant; & tamen cum tentarent ire in Bithyniam, Act. 16. 7. non permisit Spiritus Jesu. Alterum est quotidianum in Ecclesia, quæ orat pro inimicis suis, id est, infidelibus, etsi horum plures Deus nequaque elegerit. Atque id, inquit Prosper, Ecclesia numquid non ex spiritu Dei facit? Paullo supra causam reddiderat, cur Deus noluerit templum ædificari à Davide, cui bonam voluntatem fuerat elargitus: nempe ob typum ac significationem mysterii. Prafigurabat enim Salomon Christum Dominum, à quo Ecclesia, cūjus templum figura est, fuerat construenda: atque ita sane, ut nullus alius poneret ædificiū fundamentum, id est, initium fidei; sed esset Christus lapis angularis, & cœlestis Jérusalem ædificator. Quantum ad Cornelium pertinet: respondet S. Pater de Præd. SS. cap. 7. ejus orationes & eleemosynas Deo fuisse utique acceptas, antequam credidisset in Christum: *Nec tamen sine aliqua fide donabat, & orabat; nam quomodo invocabat, in quem non crediderat?* Deferat itaque ei fides explicita in Christum; credebat tamen in Deum, nec sine gratia Reparatoris. De Zachæo ita S. Prosper cap. 7. num. 19. *Ne lateret causa būjus salutis, adjecit, Venit enim filius hominis salvum facere, & quære re quod perierat: ut quem agnoscemus salvum factum, sciremus a querente preventum.* Sequitur eodem loco de conversione latronis: *In latronis quoque justificatione, etiam si nulla operantis gratiæ intelligerentur indicia; non-*

ne cum omnibus credentibus etiam ipsum acciperemus attractum, dicente Domino, *Omnia mibi tradita sunt à Patre meo, & Cum exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum?* Inter omnia autem hunc vel traditum esse, vel tractum, etiam ipius confessio docet. *Qui cum aliquandiu blasphemasset in Jesum Christum, repente est mutatus, & dixit, Domine, &c.* De Nathanaele legimus ibidem dixisse Christum v. 48. *Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub fico, novi te. Quæ Domini vixit,* inquit D. Bern. in Cantica, *nunquid gratiæ preparatio non fuit?* Itaque manifestissime credendum est, quod & illius latronis, quem Dominus ad Paradisi patriam revocavit, & Cornelii Centurionis, ad quem Angelus Domini missus est, & Zachæi, qui ipsum Dominum suscipere meruit, illa tam admirabilis fides non fuit de natura; sed divinæ largitatis donum. Ita Syndodus II. Arauf. Canone 25.

Si quæras quomodo Cornelius, & infideles alii antequam converterentur ad Christum aliquod bonum opus facere potuerint virtute gratiæ, cum primus gratiæ effectus sit ipsa fides; respondeo quod in ipsa fide primum considerari potest sancta cogitatio & illustratio mentis, deinde inspiratio sancta voluntatis audiendi Evangelium ex desiderio salutis æternæ; ulterius deliberatus assensus, sive actus ipse credendi. Fides ergo dicitur primus effectus gratiæ, non quantum ad assensum, sed quantum ad præcedentem illustrationem, atque inspirationem. Imo ante explicatam fidem in Christum, potest per gratiam excitari in nobis fides in Deum, & sancta cogitatio, quæ sufficiat ad referenda opera nostra in ipsum Deum, ita ut plura infidelium opera bona sint, in illorum quoque sententia, qui ad omne opus bonum cum gratiam, tum relationem in Deum existimant necessariam.

Denique objiciebant Semipelagiani ^{11.} testimonia quædam Sanctorum ac in ^{Objiciebant} primis ipsius Augustini; qui Epist. 102. quæst. 2. num. 14. scripsit, *tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri.* Sed respondet S. Pater de Præd. SS. cap. IX. num. 18. se hec dixisse sine præjudicio latentis consilii Dei, aliarumque causarum. *Quid enim est verius,* inquit, ^{timo.} *quam*

quam præscisse Christum qui, & quando, & quibus locis in eum fuerant credituri? Sed utrum prædicato sibi Christo à se ipsis habituri essent fidem, an Deo donante sumpturi, id est, utrum tantummodo eos præscierit, an etiam prædestinaverit Deus, querere ac differere tunc necessarium non putavi. Proinde quod dixi tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui in eum fuerant credituri, posset etiam sic dici, tunc voluisse hominibus apparere Christum, & apud eos prædicari doctrinam suam, quando sciebat, & ubi sciebat esse, qui electi fuerunt in ipso ante mundi constitutio- nem. Hæc omnia Augustinus & Prosper aduersus capitale dogma Semipelagianorum. De speciali dono perseverantiae disputabitur libro XVII.

C A P U T V.

Quæritur an Semipelagiani gratiam aliquam interiorem ad initium fidei agnoverint necessariam?

S U M M A R I U M.

1. Opiniones Doctorum.
2. Semipelagiani admittunt gratiam aliquam indifferentem.
3. Probatur ulterius.
4. Semipelagiani non admittunt gratiam Virtutem.
5. Refutatur Jansenius.
6. Semipelagiani ad initium fidei admittunt gratiam illuminationis.
7. Quæ tamen non addit inspirationem Dilectionis.
8. Quod confirmatur ulterius.
9. Ex his deducitur Conclusio.

I.
Opiniones
Doctorum.

JANSENIUS lib. 8. de H. P. cap. 6. asserit Massilienses etiam ad initium fidei veram aliquam interiorem gratiam admississe, & in hoc proprio illorum situm fuisse errorem, quoniam vellet usum & abusum ipsius gratiae relinqui in liberi arbitrii potestate. Joan. Baptista Gonet eruditus Thomista disp. 2. de Grat. cap. 3. aliam à Jansenii sententia putat eorum, qui docent inter Semipelagianos aliquos omnem prorsus gratiam ab initio fidei, & meriti removisse, alios talem admississe, quæ cum esset pure indifferentes, & liberi arbitrii determinationem non efficeret, sed exceptaret, locum aliquem naturali merito relinqueret: quod docet Franciscus Macedo in *mente divinitus inspirata*, art. 5. & defendit satis erudite ipse Gonet. Hæc sententia quatenus ponit discrimen inter Semipelagianos, nullatenus differt à sententia Jansenii; nam Jansenius lib. 7. cap. 2. idem tradit; imo profitetur se controversiam non movere de primis Semipelagianis, qui omnem gratiam ad initium fidei & bonæ voluntatis penitus respuerant, quibus accenseret Faustum & Cassianum; sed de alia factione, eorum scilicet, quos contendit gratiam Christi non prædeterminantem admississe, & in hoc illorum consistere errorem. Quare Gonet recurrendo ad duplēm sectam Semipelagianam non recte difficultatem assequitur, neque hac ratione

R. P. Berti Theol. Tom. III.

videtur oppositis argumentis satisfacere. Et multo minus impugnari potest Jansenius testimoniis Cassiani, aut aliorum de prima Semipelagianorum factio- ne, ut facit Antonius Boucat dissert. Præamb. de Grat. artic. 3. Nam Jansenius ultro fatetur Cassianum ad initium fidei nullam veram gratiam reapse admississe. Discrepat tamen alio ex capite Goneti sententia ab opinione Jansenii, quod is hæresim Semipelagianam constituit in indifferentia ac potestate liberi arbitrii utendi & abutendi gratiae adju- torio pugnans pro necessitate gratiae in- ferentiae necessitatem. A quo pravo do- gmate cum Gonetus & Macedo sint alieni, habent sibi consentientes ex Thomis, atque Nostratibus satis multos, in- ter quos Auctor Scholæ Thomisticae vindicatae animad. 26. connumerat Sal- manticenses, Contensonium, Piccinardum, & alios. Fulgentius Bellelli parum ab his discrepat contendens Semipelagianos non denegasse ad initium fidei gratiam Conditoris, sive Adjutorium collatum Adæ, sed gratiam Redemptoris tantummodo. Ex adverso nullam veram gratiam prævenientem ad initia fidei admissam à Semipelagianis defendunt qui gratiam per se efficacem rejiciunt, ut faciunt Medistæ omnes. Item aliqui hujus gratiae propugnatores, ut noster Basilius Poncius Relect. de Grat. necessi- tate p. 1. c. 4. memoratus Boucat,

X

&

& L'Herminier Tom. IV. pag. 102. quidam alii, quorum circa efficaciam gratiae sententia perplexa est, & ambigua, ut Honoratus Tournely lib. I. de Gratia pag. 92. Videamus, quæ singulos moveant, tum inde judicium nostrum nec perverse, nec acerbe dicturi.

2. Semipelagianis gratiam aliquam indiferentem ad fidei initia non denegasse pluribus argumentis posset monstrari. I. S. Prosper in Epist. ad Augustinum num. 4. ita de quibusdam Semipelagianis scribit: *Quidam vero borum in tantum à Pelagianis semitis non declinant, ut cum ad confitendum eam Christi gratiam, quæ omnia præveniat merita cogantur, ne si meritis redditur, frustra gratia nominetur: ad conditionem hanc velint uniuscujusque hominis pertinere, in qua eum nihil prius merentem, quia nec existentem, liberi arbitrii & rationalis gratia Creatoris institutæ; ut per discretionem boni & mali ad cognitionem Dei, & ad obedientiam mandatorum ejus possit suam dirigere voluntatem: atque ad hanc gratiam, qua in Christo renascimur pervenire per naturalem scilicet facultatem, petendo, querendo, pulsando, ut ideo accipiat, ideo inveniat, ideo introeat, quia bono naturæ bene usus, ut ad ipsam salvantem gratiam initialis gratiae ope meruerit pervenire. Ubi videtur Prosper hos Semipelagianos redarguere, quod nullam gratiam admiserint, præter gratiam Conditoris homini primo collatam. Neque enim dici potest per solam gratiam initialem intelligi hoc loco nudam facultatem arbitrii, quia hanc non denegabat nec rigidiiores illi Semipelagiani num. 3. descripti. II. Prosper paucis interjeatis omnem dirimit controversiam, scribens admisisse quidem gratiam aliquo sensu prævenientem, sed quæ subderetur hominum voluntati: *Nec considerant se gratiam Dei, quam comitem, non præviam humorum volunt esse meritorum, etiam illis voluntatibus subdere, quas ab ea secundum suamphantasiam non negant esse præventas.* III. Sunt his etiam clariora verba Hilarii scribentis: *Cæterum ad nullum opus vel incipiendum, nedum perficiendum quemquam sibi sufficere posse consentiunt.* IV. Idem faretur Augustinus de Prædest. SS. cap. 1. *Pervenerunt etiam, ut præveniri voluntates b. minum Dei gratia fateantur, atque ad nullum opus bonum vel incipiendum, vel perficiendum sibi quemquam sufficere posse conjentiant.* V. Semipelagiani non*

solum negabant esse donum Dei initium fidei, sed etiam finalem perseverantiam: at ad finalem perseverantiam non denegabant necessitatem gratiae indiferenter præmoventis. Ergo neque eam negabant ad initia sanctæ credulitatis. VI. Ut constat ex Epist. Hilarii num. 6. Semipelagiani moleste ferebant dictamen traditum ab Augustino inter gratiam collatam Adæ, sine qua per liberum arbitrium perseverare non poterat, & gratiam nunc prædestinatis præparatam, qua perseverantia ipsa donatur: & in hoc solo volebant à primo homine omnium distare naturam, ut illum integris viribus voluntatis juvaret gratia volentem, sine qua perseverare non poterat; hos autem amissis & perditis viribus credentes tantum non solum erigat prostratos, verum etiam suffulcat ambulantes. Si ergo Massilienses non denegabant in Adam adjutorium sine quo ad omnia opera salutaria, neque illud negabant in hominibus lapsis ad fidem. VII. Autore eodem Hilario num. 4. afferebant Semipelagiani non valere de fide argumentum Augustini petitum ex verbis Apostoli, *Quid autem habes, quod non accepisti? & rationem hanc afferebant, cum in eadem natura remanserit, licet vitiata, qua prius sana ac perfecta donata sit.* Abominabantur tamen & damnabant, si quis existimaret, quicquam virium in aliquo remansisse, quo ad sanitatem progredi posset. Fatebantur ergo in homine lapsi virtutem credendi, ut in homine primo potestatem qualemque bonum opus perficiendi. Atqui in homine primo nequam denegabant ad perfectionem, & consummationem bonorum operum adjutorium sine quo, sive gratiam pedisquam, & veratilem. Ergo neque hujus adjutorii necessitatem inficiabantur ad fidem habendam. VIII. Illam prædestinationem & gratiam Semipelagiani negabant, ex qua putabant induci fatali necessitatem, removeri virtutes, & lapsis curam adimi resipiscientiæ, affiri sancti occasionem corporis: hæc autem non arbitrii sunt consequi aut ex prædestinatione, que pendeat à præscientia meritorum, aut ex gratia Molinistice sufficiente, & quæ sit ad nutum voluntatis suspensa. Negabant ergo solam gratiam per se efficacem, & prædestinationem secundum propositum. IX. Nullibi legimus Augustinum adversus Semipelagianos argumentatum fuisse ab improportione, quæ interredit inter gratiam ordinis naturalis, & actus superna-

tu-

turales. Quod sane argumenti genus obvium erat, atque palmare, si ad initia supernaturalium operum nullam aliam Semipelagiani gratiam requirebant, quam naturalem. Igitur praeter naturalem gratiam, dicendi sunt aliquam supernaturalem probasse. Haec sunt pro una parte argumentationes præcipuae.

3° Pro alia autem parte stant, quæ sequuntur. I. Initialis gratia, quam fabebant Semipelagiani non alia est, quam naturalis facultas pertinens ad conditionem naturæ. Non ergo est gratia supernaturalis indifferens. Antecedens demonstratur ex verbis Prosperi n. 3, prolatis præcedenti paragrapgo argumentatione 1. *Quidam vero, &c.* II. Affirmat idem Prosper, hanc fuisse Semipelagianorum assertionem, *Quantum ad Deum pertinet, omnibus paratam vitam æternam: quantum autem ad arbitrii libertatem, ab his eam apprehendi, qui Deo sponte crediderint, & auxilium gratiæ merito credulitatis acceperint.* Ita in eadem Epist. num. 5. Constituebant ergo aliquod fidei meritum ante supernaturalis gratiæ auxilium. III. Ex eodem Prospero paullo infra volebant obedientiam priorem esse quam gratiam, ut initium salutis ex eo qui salvatur, non ex eo credendum sit stare, qui salvat: & voluntas hominis divina gratiæ sibi pariat opem, non gratia sibi humana subjiciat voluntatem. Ergo initium salutis in naturali potestate, & obedientia arbitrii gratiam præcedente constituebant. IV. S. Pater Augustinus de Præd. Sanctorum cap. 3. confitetur, se ante Episcopatum labrasse eodem cum Semipelagianis errore; putabat enim, *Fidem, qua in Deum credimus non esse donum Dei, sed à nobis esse in nobis, & per illam nos impetrare Dei dona, quibus temperante, & iuste, & pie vivamus in hoc saeculo.* En expressæ Semipelagianum errorem in eo situm, quod fides dona supernaturalium gratiarum præcedat. V. Bonifacius secundus Papa in Epist. ad S. Cæsarium Arelatensem data inuenit anno 530. ita de Semipelagianis loquitur. *Indicas, quod aliqui Episcopi Galliarum, cum cetera jam bonæ Dei acquireverint gratia provenire, fidem tantum, qua in Christum credimus, naturæ esse velint, non gratiæ.* VI. Impugnans Augustinus Semipelagianos à cap. 2. de Prædest. SS. usque ad libri postremum probat eos non recedere à damnato dogmate Pelagiano: *Gratia secundum merita nostra datur, quoniam aliquid præcederet ex ho-*

R. P. Berti Theol. Tom. III.

minibus propter quod gratiam consequantur, *Si non pertinet (inquit) ad Dei gratiam, quod credere capimus.* Igitur Semipelagiani etenus ad Pelagianum declinabant, quatenus ante ligationem gratiarum locabant in nuda potestate arbitrii initia fidei. VII. Secunda Arausicana Synodus canone 5. & 7. definit initium fidei non esse in nobis naturaliter, & per naturæ vigorem. Igitur Semipelagiani quos canones illi perstringunt, putabant primordia fidei ex vigore, & nativa facultate arbitrii prodire. VIII. Damnata est ab Innoc. X. & Alex. VII. quarta propositio Jansenii: *Semipelagiani admittebant gratiæ interioris necessitatem ad singulos actus etiam ad initium fidei; Et in hoc erant hæretici, quod vellent eam gratiam tallem esse, cui posset humana voluntas obsertere & obtemperare.* Quamquam vero haec propositio in postrema parte hæretica sit, collineatque scopo Jansenii propugnantis gratiam, qua evertitur libertas indifferentiæ; nihil tamen minus, cum simul declarata sit & hæretica & falsa, non solum videatur damnata quantum ad dogma expressum secunda parte, verum etiam quantum ad doctrinam Semipelagianam delineatam in prima. IX. Tandem, ut pares sint numero pro utraque parte rationes, ex quo nullibi Augustinus Semipelagianos revincat quod gratiam denegarent ad operum bonorum consummationem, eamque illi palam faterentur, consequens est, ut ad bene operandum admirerint veram gratiam, non tamen efficacem & adjutorium quo, manifeste ab illis repudiatur. Igitur ex quo Augustinus ubique Semipelagianos exagitaverit, quod ad initium fidei gratiam negarent, & hanc ipsi faterentur esse in nobis ex nobis, infertur ex opposito ad initium fidei non admisisse gratiam indifferente, nec adjutorium sine quo, necessarium juxta Semipelagianos ad opera persicenda.

In tanta opinionum diversitate orta ex argumentis partim verosimilibus, partim non recte ponderatis; principio indubitatum est displicuisse Semipelagianis gratiam viætricem, & prædestinationem, & tricem; siue discretionem electorum secundum Dei propositum, & absque operum præscientia. Quod liquet primo ex Epistola Prosp. num. 3. ubi dicuntur Semipelagiani asperprimam putasse Augustini doctrinam, obicientes, removeri omnem indutriam, tollique virtutes, si Dei constitutio humanas præveniat voluntates; & sub hoc prædestinationis nomine fa-

X 2 talent

talem quandam induci necessitatem. Confirmatur ex Hilario scribente, quod molestie ferebant, ita dividi gratiam, quæ vel primo homini data est, vel nunc omnibus detur, ut ille acceperit perseverantiam, non quæ fieret, ut perseveraret, sed sine quæ per liberum arbitrium perseverare non posset: nunc vere sanctis in regnum per gratiam prædestinatis non tale adjutorium perseverantie detur, sed tale, ut eis perseverantia ipsa donetur, non solum ut sine isto dono perseverantes esse non possint, verum etiam, ut per hoc donum non nisi perseverantes sint. Idem demonstratur, quod nollent gratiam sibi subjecere voluntatem, nec præviam esse humanorum meritorum, sed comitem, ut satis appareat ex dictis. Quare argumenta Prospéri, & Augustini non solum probant ad initium fidei necessitatem gratiæ sufficientis, sed etiam necessitatem gratiæ efficacis, quæ suum consummat opus, quæ nulla aincipi causa suspenditur, quæ discernit unum ab altero, quæ facit ut faciamus: ut constat ex præcedenti capite, & ix. de H. Pelagiana.

5.
Refutatur
Jansenius.

Deinde affirmo, fallaciter Jansenium duas ex Epistola Prospéri distinguere Sætas Semipelagianorum, quorum alii nullam veram gratiam admitterent, reliqui prævenientem faterentur, sed perdissequam, atque à voluntatis nutu pendentem. Etenim Prosp. num. 3. narrat Semipelagianos aliquos reprobasse Augustini dogmata circa prædestinationem & gratiam, & defendisse obstinationem suam vetustate, id est antiquorum Patrum subobscursis expositionibus: sed interpellati ut sua exponerent sensa, respondebant se nihil invenisse quod placaret, & de his tacendum esse, quorum altitudinem nullus attigerit. Addit eo pervenisse pervicacia, ut definirent fidem nostram ædificari audientem esse contrariam, ac sic etiam vera sit, non promendam. En tibi primam Semipelagianorum factionem non ambiguis interpretamentis, sed verbis Prospéri delineatam. Alii etiam manifestius ad Pelagianas semitas declinantes, non occultabant sensa sua; sed fidem distinguentes ab operibus asserebant ad initium fidei sufficere naturalem facultatem, & initialem gratiam pertinentem ad conditionem rationalis creature, quæ gratia est, quatenus Deus instituit hominem capacem discretionis boni & mali, nihil merentem, quia non existentem: autumantes initia fidei, & voluntatem credendi non excludere gratiam ad bona opera necessariam, pro-

pterea quod putabant adnumerandum non esse alicui operi curationis unumquemque ægrotum velle sanari. Atque ita secundum suam phantasiam constituebant gratiam subditam voluntati, et si voluntatem à gratia illa initiali fatebantur esse præventam. Hæc iisdem fere verbis S. Prosper num. 4. ab ea Periodo, *Quidam vero*, recita superius. Conveniebant itaque Semipelagiani omnes in rejicienda sententia S. Augustini: discrepabant, quod alii non declinabant à semitis Pelagianis circa fidei initia; alii nec gratiam prævenientem, quæ ad fidem requiritur expressis verbis admittebant, nec respuebant, rati ad fidelium ædificationem nec veritatem esse promendam. Eapropter Augustinus contra Semipelagianos duos edidit libros; unum de Prædestinatione Sanctorum ad probandum gratiæ necessitatem ad fidem: alterum de Dono perseverantiae ad demonstrandum hanc esse donum Dei speciale, & à se traditam prædestinationem populis prædicandam. In una Semipelagianorum factione erat Cassianus; qui Collat. xi. 11. cap. 11. nititur demonstrare nostrum non esse bonæ voluntatis principium exemplo Pauli & Matthei, & statim docet oppositum exemplo Zachæi, & Latronis, inferens neutrum dicendum esse, neque nostrum esse principium fidei, neque semper Dei gratia nobis fidei principia inspirari. Quamobrem S. Prosper cap. v. contra Collatorem num. 13. Ponis plurima testimonia (inquit) quibus nunc validum, nunc infirmum liberum arbitrium demonstretur, quasi quidam sint qui propriis viribus impleant, quod alii facere nisi Deo adjuvante non possunt. Ubi etiam advertendum est Semipelagianos sibi contradicere, & nunc videri Catholicos, nunc Pelagianos, ut observat ibidem beatus Prosp.

6.
Præterea indubitatum est Semipelagianos omnes etiam ad initium fidei Semipelagianis ad initium fidei admisisse gratiam illuminationis, etiam gratiam illuminationis. Primo quia S. Prosper in Epist. ad August. ait, quod hæc ipso- gratiam illuminationis. Ad hæc: etiam Augustinus, cum similiter ante Episcopatum erraret, profitetur etiam tunc existimasse neminem posse credere, si non præcederet præconium veritatis. Insuper ut argu-

argumentatur Petavius de H. Pelag. cap. ix. num. 2. 3. ac 12. si gratiam interna illustrationis Semipelagiani denegant, fuissent deteriores Pelagianis, qui tandem gratiam hanc agnoverunt. Tandem etiam Theophilus Raynaudus in Proloquo ad Valerianum ait quosdam affinxisse Semipelagianis, quod interna revelationis ademerint auxilia. Legatur citato loco Petavius.

7.
Quæ tamen
non addit
inspiratio
nem Dile
ctionis.

Afferendum postremo est, Semipelagianos ad initium fidei non admisisse gratiam, quæ ad illuminationem mentis addit inspirationem dilectionis per subministracionem Spiritus Sancti. Quod primum demonstro ex Epistola Hilarii n. 3. ubi ait, Semipelagianos probasse sententiam Augustini in Expositione quarundam Propositionum ex Epist. ad Rom. retractatam tamen lib. 1. Retract. cap. 22. n. 3. Ea sententia est: *Sed quoniam Spiritus Sanctus non datur, nisi credentibus; non quidem Deus eligit opera, quæ ipse largitur, cum dat Spiritum Sanctum, ut per charitatem bona operemur: sed tamen eligit fidem, quia nisi quisque credit, & in accipiendo voluntate permaneat, non accipit donum Dei, id est, Spiritum Sanctum, per quem infusa charitate bonum possit operari.* Non ergo eligit Deus opera cuiusquam in praesentia, quæ ipse donaturus est: sed fidem eligit in praesentia, ut quem crediturum esse præsicerit, ipsum elegerit, cui Spiritum Sanctum daret, ut bona operando etiam vitam æternam consequeretur, &c. Audis, ut arbitror, Semipelagianos negantes ad initium fidei illam gratiam quæ datur per subministracionem Spiritus Sancti, sive gratiam inspirantem voluntatem bonam, & dilectionem, & illam eamdem gratiam, quam ad bona opera credentium, atque ad vita æternæ consecrationem fatebantur necessariam: de qua gratia disputatum est de H. P. cap. v. Prop. 3. & cap. vii. cumulatius. II. S. Pater in 3. cap. de Præd. Sanct. castigans quæ in memorata Expositione non satis exæcta tradiderat, simulque communistrans, quomodo fides sit donum Dei: *Proinde quod continuo dixi (inquit) Dicit enim Apostolus, Idem Deus qui operatur omnia in omnibus, nusquam autem dictum est, Deus credit omnia in omnibus, ac deinde subjunxi, Quod enim credimus nostrum est, quod autem operamur bonum, illius est, qui credentibus dat Spiritum Sanctum: profecto non dicerem, nisi jam scirem etiam ipsam fidem inter Dei munera reperiri, quæ dantur in eodem Spiritu.* Utrumque ergo nostrum est propter arbitrium voluntatis, & utrumque tamen

datum est per Spiritum fidei, & charitatis: & paucis interjectis, *Quod paulo post dixi, Nostrum est enim credere & velle; illius autem dare credentibus & volentibus facultatem bene operandi per Spiritum Sanctum, per quem charitas diffunditur in cordibus nostris: verum est quidem, sed eadem regula: & utrumque ipsius est, quia ipse preparat voluntatem; & utrumque nostrum est, quia non fit nisi volentibus nobis.* En ergo quod negabant Semipelagiani; ad initium fidei necessariam esse gratiam sanctæ delectationis, gratiam quæ est charitas, gratiam quæ preparat voluntatem. III. Si admisissent Semipelagiani internam gratiam sanctæ delectationis etiam non viætricis & prædeterminantis, sed parvam, & ab arbitrio pendulam, quallem fatebantur necessariam ad bona opera, quibus vita apprehenditur sempiterna; non recte illos confutasset in Carmine de Ingratis S. Prosper. Is enim cap. xix. Semipelagianos redarguit, quod admitterent tantummodo gratiam proponentem nobis obiectum, nullum tameu motum animi excitantem, nisi metaphorice, quomodo consurgit amor vel odium, dum videmus res delectabiles, aut horribiles:

..... veluti cum voce loquentis,
Aut rerum astrarum specie, quas vidi-
mus, aut quas
Legimus, exoritur secreta cordis in
aula
Nunc amor, aut odium, nunc spes,
motus, ira, dolorque;
Nec tamen vos motus scriptor, narra-
tor, & actor
Insevere animo, (quamvis hoc quoque
vellet:)
Sed de perceptis mens judex sponte
movetur.

Si autem Semipelagiani admisissent gratiam physice excitantem in animo bonam voluntatem, & non solum illustrantem, verum etiam motus sanctæ delectationis inspirantem, quomodo Prosper hæc jure proferret? Rursus quomodo posset sequenti capite xx. illos reprehendere, quod denegarent gratiam pervadentem sensa animi, & faterentur solam verbi ministram, admonentem atque clamantem?

*Nec quod solo potest, cura officioque
ministri
Exequitur, famulisque vicem com-
mittit agendi:
Qui quamvis multa admoveant man-
data vocantis,
Pulsant, non intrant animas.*

Insuper quomodo cap. xxix. affereret
X 3

8.
Quod con-
firatur ul-
terius.

inter gratiam admissam à Semipelagianis ad initium fidei, & inter legem atque doctrinam nullum omnino esse discrimen?

Dicite plebentes apices, mortisque ministros

Hoc explesse operis, quod gratia vivificatrix.

Certe si Semipelagiani admisissent internam gratiam inspirationis; non denegassent gratiam inferentem animis motum, non denegassent gratiam intrantem animas, non denegassent gratiam à lege atque doctrina diversam: quod arbitror singulis manifestum. IV. Postremo tandem decreta Semipelagianorum sunt ea, quæ proscripsit Arausicana secunda Synodus: Hæc declaravit repugnare Apostolicis dogmatibus initium fidei inesse nobis naturaliter, neque ad credendum prærequisiri gratiam sanctæ inspirationis: Ergo Semipelagiani definiebant fidei initia esse naturaliter à nobis, neque ad voluntatem credendi talem gratiam requiri. *Si quis* (inquit canon v. Arausic.) *sicut augmentum, ita etiam initium fidei, ipsumque credulitatis effectum non per gratia dominum, id est, per inspirationem Spiritus Sancti corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, sed naturaliter nobis inesse dicit; Apostolicis dogmatibus adversarius approbat. Et can. 7. definit ad fidem necessariam esse inspirationem Spiritus Sancti, qui dat omnibus suavitatem in consentiendo, & credendo veritati.*

9.
Ex his deducitur conclusio.

Ex hac sententia nostra sequitur vera esse plura prioris partis argumenta. Verum est Semipelagianos repudiasse speciale donum finalis perseverantiae, & discrimen inter adjutorium *quo*, & adjutorium *sine quo*: refutasse consequenter gratiam per se efficacem, & inspirationem bonæ voluntatis ad fidei initia. Verum quoque est admisisse voluntates nostras præveniri à gratia, quoniam asserabant præveniri in ordine ad omnia opera curationis, inter quæ opinabantur non esse adnumerandum velle agrotum sanari. Ad hanc etiam voluntatem admiscebant initialem aliquam gratiam, id est, facultatem discernendi inter bonum & malum, institutiones & illustrations ani-

morum, & in vocatorum portione, ut in Paulo & Matthæo, etiam bonæ voluntatis inspirationem. Inter Adamum autem, & lapsos homines hoc statuerant discrimen, quod ille integris viribus volebat, & volentem gratia juvabat; atque hi credunt tantum, & habent naturaliter credulitatis effectum, sed ob vires desperitas eorum voluntas ad recte ambulandum erigenda est per gratiam inspirationis. Proinde in homine primo nullam admittebant gratiam voluntatis neque ad fidem, neque ad perseverantiam, sed gratiam homini opitulantem, si vellet perseverare; in hominibus reliquis negabant gratiam voluntatis ut crederent, admittebant gratiam voluntatis, ut possent operari, & vitam consequi sempiternam. Neque Augustinus argumentari debebat ab improportione inter potentiam naturalem & actus supernaturales: nam si actum supernaturalem appellas fidem: negabant Semipelagiani supernaturalem esse, affirmantes nobis inesse naturaliter. Si actus supernaturales dixeris opera bona præter fidem; ad hæc fatebantur gratiam prævenire hominum voluntates. Sequebatur tamen ex pravo ipsorum dogmate gratiam dari secundum merita, quoniam prior in eorum sensu est fides, deinde gratia. Quia in re, ut diximus capite præcedenti, ab Augustino pluribus rationibus refelluntur. Argumenta autem secundæ sententiae duntaxat efficiunt Semipelagianos ad initium fidei non admisso veram gratiam Christi, quæ per nos est charitas actualis, & constitit in inspiratione sanctæ dilectionis. Merito ergo damnata est quarta Janseniana propositio & tanquam falsa, & tanquam hæretica: tanquam falsa, quia Semipelagiani ad initium fidei non admiserunt gratiam interioris prævenientis necessitatem, si non admiserunt gratiam sanctæ dilectionis: tanquam hæretica, quia posse gratiam prævenienti obsistere vel obtemperare dogma catholicum est, non hæresis Semipelagiana; de qua sit hujus dissertationis terminus, ne offendat unius nimia longitudo. His verbis Augustinus librum de Prædest. SS. contra Semipelagianos absolvit.

DE